47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 689 Կ. ՊՈԼԻՍ ՅՈՒԼԻՍ 31/13 ՕԳՈՍ. 1903 ՇԱԲԱԹ 20 ՀԷՄԱԶԻԼ ԷՎՎԷԼ 1321 — 31 ԹԷՄՈՒԶ 1319

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԼԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պաղչէ Ալի Ֆաստէսի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր։

Մանզումէ-ի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یازی وسیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی : ارمانس فرید
اداره خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Դաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	13 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ „ՔԱՏՐԻՅԼ"Ը

(ՊԱՐԳԵՐ)

Գերազանցապէս տարօրինակ ու զուարճացնող fasrիյլ մը կը գարձնեն ա մինոյնս, Պոլիսի վարժապետները, թեւ տուած խումբ մը վարժուհիներու, դպրոցներու ընդարձակ հրապարակին վրայ, իրենց առաջնորդ ունենալով բազմաթիւ անօրէններ,— տենդոտ, տաղնապալի, հեւ ի հեւ պար մը, որուն տակ կը քրտնին, կը գիշան, կը ջնջահեղձին, ու սիրտերնին կը փրթի։

Տնօրէններու և վարժապետներու անդադարանալի կերպով խառնակ տեսարժէքութիւն մը կը տիրէ մէկ վարժարանէն միւսը։ Մէկը հոս կ'անցնի, միւսը անդին, ուրիշ մը կը խաչաձեւէ, մասնոր ու անըմբռնելի թոհուբոհի մը մէջը։

Եղանակ մըն է ասիկա, որ տարին անգամ մը կուգայ կ'անցնի մեր կրթական գործին վրայէն, հով մը՝ որ կը փչէ, աւրշակելով, խառնակելով, ցիրուցան ընելով վարժապետներու և անօրէններու դէզը, որոնք չփոթած և ուղղիրկ, մէյմէկ կողմ կը տարտղնուին կիրնան, հովի յորձանքին մասնուած չոր տերեւներու պէս։

Չե՛ս գիտեր թէ ինչո՛ւ և ի՛նչպէս կը փչէ ադ հովը, բայց կուգայ կ'անցնի ան անպատճառ, անարկու սարսափի մը մասնելով իր ենթակաները, որոնք փոթորիկի բռնուած հաւերու պէս, զարհուրած և ապի ի բերան, կը շուարին ա՛ր կողմ շարժելնին, ո՛ւր ապաստանելնին։

Արձակուրդը սկսած է, և դպրոցի ղեկավարները, իրենց գործը դադրեցուցած։

Սակայն տաղնապալի իրարանցում մը կը տիրէ անոնց մէջը, ինչպէս գրեթէ բոլոր վարժարաններուն։— Լուցքի ձգուած մրջիւնի բոյն մը՝ որուն բնակիչները զարհուրած ու խենթերու պէս, ադին անդին կը վազվզեն։

×

Թաղի մը մէջը քանի մը մարդիկ, —կրթական գործը վարելու կոչուած մարդու չուքեր,—կը բանակցին, ո և է քանանոցի մը համար, վնասելու իրենց սեսուչը վարժարանէն, և տեղը ուրիշ մը բերելու,—ո՛չ թէ անոր հաւար որ աւում բան մը պիտի ըլլայ, չնորհով օգուտ մը առաջ պիտի դայ, այլ որովհետեւ, խելքերնուն առանկ կը փչէ, կամ իրենցմէ աղդեցիկ մը առանկ կ'ուզէ, և կամ, շատ շատ, որովհետեւ առանկ ընելը աղէկ կը դասուն,—հոգ չէ թէ իրականին մէջը, երեւոյթները ճիշտ հակառակը ըլլան։

Ու սեսուչը կը գայթեցնեն։

Ան կ'երթայ։

Ուրիշ մըն ալ տարբեր խլրտում մը ունի, կեծող որդ մը կը զգայ ներսիդին, հացոյող վրվլուկ մը, մահացուցիչ վրդովանք մը, որ մը մշակ զինքը սեղաւորուլ անդին պարպուած տեղը։

Ամէն ճիգ կը թափէ, կը գալարի ամէն նեղ ծակի բերան, կը սողոսկի ամէն կոշտ ոտքերու տակը, ու կը յաջողի հանդարտցնել ներսիդին ծակող խլրտումը։

Ան ալ կը փոխադրուի իր ծակէն։

Ա՛ս երեւոյթն բոյները բաց կը մնան։

Ուրիշներ՝ նո՛յն ձգտումներով կը տանջուին՝ հանդէպ անոնց պարապ թողած աթոռին։

Անոնք ալ ձեռքերնուն եկածը կ'ընեն, ու կը յաջողին կամ կը վրիպին։

Տեղափոխուող տեսուչները իրենց հետ կը քաշեն, իրենց բազմաթիւ արբանեակները, վարժապետներու շարք մը, որոնք, դեռ անցա՛ծ տարի, նո՛ր տեղափոխուած ուրիշ տեղ մը, ա՛ս անգամ կ'ենթարկուին փոխանցումի մըն ալ, ուրիշ իրե՛նք ալ բան չեն հասկնար։

Միւս կողմը՝ նոյն բանը։ — Անոնք ալ իրենց մարդիկը կը քաշեն կը տանին իրենց կողմը։

Անդին, նոյն բանը։ Աւելի հեռուն՝ մի՛ անցայ։

Լեցուն անկիւններէն կը քակուին ուրիշ կողմ կ'անցնին մարդիկ, ուրիշներ անոնց պարապը կը լեցնեն։

Կը պատահի որ, տեսուչի մը գայթելուն պատճառ եղող մարդուն մէկը, կ'ուզէ պաշտպանութեան ուժ մը բանեցնել նոր կանչուած տեսուչին վրայ, վարժարան ընդունելու համար իր պաշտպանեալը եղող վարժապետ մը։

Ու կը յաջողի։

Ադ վարժապետը, — ի՛նչ տեսակ բան մըն ալ կ'ուզէ ըլլայ, տղայ կարգացնելու կարող մէկը կամ նաւամատոյցէն կանչուած փատ-կոտրող մը, — կուգայ, կը տեղաւորուի թեւին տակը իր բարերարին, ու առտու իրիկուն, ասնոր կեանքին փառք տալով, կը հրճուի, կ'ապրի, կը գլուխուի անոր ոտքերուն տակը, ու պոռտը, քմահաճոյքները կը գգուէ անոր։

Ասոր փոխարէն, մէջտեղը կը մնայ ան խեղճը, որ, շնորհովը իր պաշտպանեալ տեսուչին, ապահով, տեղը պիտի բռնէր վերեւի ինքնակոչ խրատուլակին։

Ան ալ ճար մը կը տեսնէ գլխուն, դէնը աղէկը չփնտռելով շատ, որովհետեւ արձակուրդին միջոցին, եթէ բան մը կարենայ ընել, ա՛ղ շահ կը մնայ իրեն։ Ապա թէ ոչ՝ տարեմուտին՝ մէջտեղը կը մնայ։ Ու հիւսիս-արեւելքէն հարաւ-արեւմուտք ուղղութիւնով մը, կը ճամբորդէ, մէջտեղը մնացած թափառաշրջիկ անանկը։

×

Ու խառնակութիւնը, տեղափոխութիւնը, թոռ ու բռնը, կը շարունակէ ասանկ, ընդարձակ սահմանի մը մէջը։— մարդիկ կը ճամբորդեն հոսկէ հոն, մէկ կողմէն միւսը կ'անցնին, կէս ճամբէն ետ կը դառնան, նորէն կ'երթան, կը չեղին, ու տեղ մը կ'ինան վերջապէս, կամ անոնցմէ մէկը բացը կը մնայ, եթէ աչք-բաց չէ, պէտք եղածին չափ, կամ զինքը թեւին տակը առնող մը չունի։

Ու խեղճը, մինչեւ միւս տարեմուտը, կը թափառի, բերանը բացած, օդ կը ժողվէ շարունակ, ու մինչեւ միւս շրջանը, շա՛տ մը սիրտ կը ծիսէ, ու մէկ քանի տակառ սուրճ կը մարսէ։

Մա՛րդ բան չհասկնար աս թոհ ու բոհէն, մէ՛կը չհետաքրքրուիր անով։ Ինքն իր գլխուն ձգուած, ան տեղի կ'ունենայ, տարօրինակ ու մտացնոր խառնակութիւնով մը, ու վարժապետներ, անօրէններ, վարժուհիներ, ձեռք ձեռքի տուած, քով քովի, դէմ դիմաց, կ'երթան, կուգան, ադին կ'անցնին, միւս կողմ կը չեղին, կը տատանին, կ'օրօրուին, — անդուգական կերպով զուարճալի ու ընդարձակ քարտէզ մը կը պարեն, տենդոտ, տաղնապալի, հեւ ի հեւ, պար մը՝ որուն տակ կը քրտնին, կը գիշան, կը ջնջահեղձին ու սիրտերնին կը փրթի։

×

Մի՛ վրդովիք ու իրար մի՛ անցնիք հարցնելու համար թէ՝ ի՛նչ կ'ըլլայ ուսուցիչներու աս պարին հետեւանքը։— Ատիկա փոյթը ընող չի կայ։ Քահանայքները պէ՛տք է տեղը երթան և անձկութիւնները հանդարտին։

Քարոզներ ալ օգուտ չունին։ Անոնք իրենց չքեղ ու իմաստալից հանդիսաւորութիւնովը կը ծիսանան օդին մէջը։

Մինակ, զարմանալի է տեսնել որ, երբ մեր դպրոցները տարուէ տարի չե՛ն յաջողիր արդիւնաւոր ու խոստմնալից հունձք մը ծաղկեցնել, մարդիկ՝ ծնողքներ, եղբայրներ, հրապարակագիրներ, բողոքով ու ողբալով կը զարմանան և կ'ապշին ադ բանին վրայ։

×

Ճակատագրական վճիռը իր սահմանումը կը հղովէ։

Պարը կը շարունակէ, յուզումնալից, տենդոտ, ոգեւոր, մէկ կողմէն միւսը, ճօռումներով, օրօրումներով, անիմանալի խառնակութեան մը տագնապով, կը շարունակէ՝, զուարճալի fasrիյլ։—

Դուք մէջէն, ես հովէն,
Անցնինք դիմաց, փոխենք տեղ...

Մի՛ ցաւիք ասոր վրայ, — աս ասա՛նկ է, — խնդացէք։

ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆ

ԿԱՆԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ԿՈՅՐ ՀԵՏԵՒՈՂՈՒԹԻՒՆ

Մեր բարքերուն մէջ մուտք գտած յոռի ունակութիւններէն մէկուն և միանգամայն ամէնէն տգեղին ու վնասաբերին՝ պնդասիրութեան վրայ շատ անգամ գրուած է, սակայն, անոնք որ արդէն վարակուած են այդ անուէն և դէպի անդունդ տանող հոսանքին մէջ ինկած անգամ մը՝ աւազ, պարապ է ամէն ջանք։ Անոնք չեն կրնար ազատիլ անկէ և սակայն ի՞նչ պատճառով։ Ահա ճիշտ այդ կէտն է որ կ'արժէ նկատողութեան առնել, և ծանրանալ անոր վրայ։

Կ'ըսեն թէ, չկայ կին մը որ տոկայ անոր։ Այո՛, կարելի՞ է տոկալ երբ այնպէս համոզուած են թէ ի՛նչ օրինակ որ գայ Բարիզէն պէտք է գործադրուի։ Ըլլայ ճաշակաւոր կամ անճաշակ, վայելուչ թէ անվայել, նոյն իսկ ըլլայ սուղ թէ ժան։ Հոս է ահա սխալն ու այլանդակն։

Նախ, ամէն անոնք որոնք այս համոզումը ունին, կրնան հաստատել թէ, այդ օրինակները մեզ ղրկողներ ալ կը գործադրեն չափազանցօրէն ինչպէս կ'ընենք մենք։ Այս մասին երկար հեռատեսութիւններու հարկ չեմ տեսներ պարզելու համար նպատակս, քանի որ արդէն ան շատ յայտնի ըլլալով է որ կը գործադրուի դարձեալ։

Բացարձակապէս տիմարութիւն պիտի ըլլար կուրօրէն անոնց հետեւիլ առանց նկատողութեան առնելու թէ մեր նիւթական կարողութիւնը կը բաւէ և կամ ունինք անոնցմէ շատերուն արժանիքը։

Երբ լոկ այս կէտը խորհինք կըրնանք ետ կենալ մեր սին գաղափարներէն։

Սակայն ոչ։

Կը սիրենք զարդերով նրբանալ, գեղեցկութիւնը պչրանքի մէջ միշտ կը փնտռենք, ինչպէս երջանկութիւնը հարստութեան մէջ։ Կարծեմ լուրջ խորհող մը, լաւ բարոյականի տէր մէկը, կրնայ միշտ գերադանց նկատուիլ քան դէմքով գեղեցիկ մը, չէ՞։

Ուրեմն, մերը կոյր հետեւողութիւն մըն է լոկ։ քանի որ ուրիշ մը կ'ընէ բան մը, մենք ալ արժանի կամ ա՞ռարժան՝ պատրաստ ենք օրինակիլու։ Նոյնպէս, երբ հայ կին մը կապոյտ գոյնով, տարբեր ձեւով մը հագուստ շինած է, անմիջապէս կը հրապուրուինք անկէ և կը փափաքինք ունենալ զայն, ու շուտով կ'ունենանք, քանի որ չենք խորհիր թէ այդ գոյնը ուրիշ ձեւը վայելուչ կ'երթայ մեր կազմին։

Զարմանալի է այս։ Ինչո՞ւ աչք չգցնող բաներու աւելի փարիլ։ Փոխանակ Եւրոպացիին հետեւելու կրնանք հետեւիլ Ամերիկացիին։ Քանի որ հեռեւողութիւն մըն է մերը, ինչո՞ւ չընտրենք աւելի պարզը, աւելի յարգելի։ Կարեւոր է գիտնալը թէ երբ բաղատութեան դրուի ամերիկացի կինը ուրիշ կիներու հետ, զգալի տարբերութիւն մը պիտի նշմարուի։ Առաջինը մաքէն իսկ չանցներ զարդը, ո՛ւր մնաց ճոխութեան ծայրայեղութիւնները, ուրիկ պէտք է զգուշանալ։

Այո, Ամերիկացին ալ ունի իր վայելուչ զարդերը, բայց անորը գոյնզգոյն ժապաւէններ, ժանեակներ ըլլալէ աւելի, ընտրուած է կերպասէ մը, ընդհանրապէս գոյնով սեւ, շինուած է պարզ ձեւով մը, որուն մէջ կը կայանայ գեղեցիկը վսեմութիւնը։ Անոնք յաճախ զարմանքով կը դիտեն մեր բռնած ընթացքը արդուզարդի մէջ, կը ծաղրեն մեր ըրած սեթեւեթիները։

Ամերիկացի կինը ինչպէս չծիծաղի մեր այս աստիճան կարեւորութիւն ընծայելուն և միտք զբաղեցնելուն՝ մինակ հագուստ կապուտի համար։ Ինչպէս չզարմանայ ան՝ որ աս տեսակ բաները մտածման առարկայ ընել իսկ չի խորհիր։ Սակայն ի՞նչ արժանիք կորսնցուցած է այսօր ամերիկացի կինը։ Արդեօք լրջութեան, խոհեմութեան կատարեալ խորհրդանշանները չի՞ կրնար նկատուիլ ան։ Անիկա աւելի կը սիրէ նախընտրել կարգալը, քան թէ հայեւիլն գիտցածներով արդուզարդով զբաղիլը։

Այս տողերս գրելով չեմ ուզեր բոլորովին նուազացնել արդուզարդը որ անհրաժեշտ է կանանց։

Կիներու դէմ ստեղծուած այս համոզումները թերեւս նախապաշարումներ եղած ըլլան, և այնքան բազմաթիւ չըլլան անոնց հաղորդողները որքան որ կը կարծուին։ բայց հետեւելու եռանդը միշտ կայ մեր ներսը։ Երբ կը տեսնենք թէ հայ տուներու տաք մամա կը կանչեն իրենց մօր, փոխանակ մայրիկ թիւրիչ բառը ըսելու, ինչո՞ւ այնքան շուտ կ'ընդհանրանայ և կը մտնէ ան ամէն տուն, արդեօք չատեր կը կարծեն որ իրենց տղաքը Դաղղիացի եղած են։

Այսպէս ամէն բանի մէջ համոզուելէ աւելի կուրօրէն հետեւած ենք ու կը հետեւինք ամէն այն եղանակներուն, որոնց երբեմն ինչ նշանակութիւն ունենալը և ի՞նչ նպատակի ծառայելն իսկ չենք գիտեր։

ԱՍՏՂԻԿ ԱՆՊԱՐՇԵԱՆ

ԱԳՈՒՂՋԱՊԱՏԱՀԱՆԱԾ

ՎԵՆԵՐԱԽՏԸ
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Բժշկական աշխարհին մէջ չկայ ուրիշ ախտ մը, որ ըլլայ վենեռախտին չափ սոսկալի աղտոտ և գարշելի։ Իրաւ է թէ յիշեալ ախտէն աւելի սոսկալիները կան որոնք ժամ առաջ կը կատարեն իրենց դերը, բայց առանց մարդկութեան արգահատանքն ու խորշումը հրաւիրելու իրենց վրայ և մանաւանդ շատ քիչ միջոցի մը մէջ կը սպաննեն վարակեալը։ մինչդեռ վենեռախտ կոչուած անիծեալը՝ «ոչ կ'առնու և ոչ ալ կուտայ» ըսածին պէս, օրէ օր կը տառապեցնէ և կը չարչարէ դժբախտ վարակեալը, որ միշտ խայտառակ վիճակով մը ամօթահար հազար անգամներ կուլայ և կը զղջայ իր գործած մէկ անքաւելի մեղքին վրայ, որուն երեսէն ենթարկուած է նոյն պատիժին։ Դիտէ սա եկողն, ձայնը քաշուած, քիթը ինկած, աչքերը օր ըստ օրէ մարած, վերջապէս ամբողջ մարմինը հոտած ու փոսփոսած և կարծես մարդկութեան ընկերութենէն դուրս վտարուած, վայրի անասունի մը նման, կը վախնայ և աւելի ճիշդը կ'ամչնայ մօտենալ մարդոց ու միշտ կը խուսափի, վասն զի գիտէ թէ երբ մէկու մը հետ խօսիլ ուզէ չի պիտի կրնայ յաջողիլ ու միշտ այսպէս օրէ որ կը հալի ու կը մաշի առանց մեռնելու փափաքին արժանանալու։ Անանկ հաղարներով անձինք նոյն ախտէն կը հիւծին և սոսկալի լքեալ վիճակ մը ունին։

Այս ամենասոսկալի ախտը այսօր մեր ներքին գաւառներուն մէջ տարածուած, արձակ համարձակ կը սփռէ իր միքրոպները ամենուրեք, նոյն իսկ գաւառներուն ամէնէն մութ խաւերուն մէջ։ Ընդհանուր առումով կրնամ ըսել թէ այսօր Կիլիկիոյ և մանաւանդ Սասնայի կուսակալութեան ընակչաց մէկ տասներորդէն աւելի մասը այդ ախտէն վարակուած են։ Վենեռախտին այսչափ տարածման պատճառն ինչ է արդեօք, կը հարցուի ամէն կողմէ։ Ըստ իմ կարծեացս, վենեռախտին տարածման առաջին պատճառը գաւառացոց տուներուն նուազ՝ իսկ ընակչաց թիւին բազում ըլլալն է։ իւրաքանչիւր ընտանիքի մէկ անհատին ո և է կերպով կը փոխանցէ և ահա միւսնոյն տունին և կամ բակին մէջ ընակող քսան, երեսուն և մինչեւ անդամ հարիւր անհատները թունաւորուած կը սեպուին։ Մանաւանդ գաւառայիներուն Պոլսեցիներէն հաղարապատիկ աւելի զօրաւոր եղող աղգասիրական յարաբերութիւնները ամէնէն աւելի ահիթ կ'ընծայեն տարածելու։ Երանի թէ վենեռախտէ վարակուածներուն ամուսնանալն արգիլելու պաշտօնական օրէնք մը գտնուէր ու գործադրուէր։

Այս վիճակաւ մեր ներքին գաւառներուն ապագան շատ ցաւալի կ'երեւի, որովհետեւ յիշեալ հիւանդութիւնն օր ըստ օրէ ալ աւելի կը բազմապատկէ իր զօրութիւնը և ան ու սարսափի մէջ կը ձգէ ժողովուրդը։

Օրչեալ անիծեալ ախտէն առաջին անգամ վարակուողները փորձով հաստատած եմ թէ միշտ երիտասարդներն են, մեր տգէտ ու կոյր երիտասարդները։ Պոլիսի երիտասարդները՝ մեծամասնութեամբ բնազդման կանոնին անսոսկալ անսահման տեղեր այլևայլ խայտառակութեանց կը դիմեն։ Իսկ մեր գաւառացի կեցները միշտ սահմանափակ տեղեր ալ աւելի սոսկալի խայտառակութեանց կը դիմեն, որոնք կը գլորեն անալին անդունդներու մէջ իրենց հետ տանելով նաև շատ մը անմեղներ և մանաւանդ թունաւորելով ապագայ սերունդին սերմերը։ ահա հոս է բուն ցաւալի կէտը ու խնդրոյն ամէնէն կարեւորը։ Ինչ պիտի ըլլայ արդեօք գաւառացոց վիճակը, ինչո՞ւ չեն հետաքրքրուիր մեր գաւառացի բժիշկ եղբայրները։ իրաւ է թէ սոյն կարեւոր խնդիրը Կայս. Կայսեր շրջնորհիւ վենեռախտի վարակեալներուն ձրի դեղեր կը չնորհուի, բայց ի՞նչ օգուտ դեղն ալ դարմանն ալ առ ժամանակեայ ազդեցութիւն մը կ'ունենայ և յետոյ նորէն առջի վիճակին կը վերածուի հիւանդը։ Երանի թէ իւրաքանչիւր կուսակալութեան կեդրոնը և նոյն իսկ կարեւոր սանճակները, օրինակի համար Սիսի պէս կարեւոր տեղեր մասնաւոր հիւանդանոցներ հաստատուին և հոն դարմանուին դժբաղդ վարակեալները, ահա այս է առաջին և վերջին ճարը վենեռախտին դէմ, ուրիշ ամէն բան ապարդիւն կը մնայ։

Կը զարմանանք թէ ինչո՞ւ արդեօք մեր բժիշկները այսպիսի ամենակարեւոր խնդիրներով չեն զբաղիր և ժողովրդին ուշադրութիւնը չեն հրաւիրեր։ Եւ կը ցաւինք որ կարգ մը բժիշկներ էֆէնտիներ փոխանակ իրենց ապագան կազմող այսպիսի խնդիրներով հետաքրքրուելու ... բանաստեղծութեամբ կը զբաղին և ոմանք ալ վիպագիրի հովեր կ'ուտեն։ Այս մասին մեր ազնիւ բարեկամ Տիգրան էֆէնտի Գասապեանի ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք և կը փափաքինք որ վենեռախտին մասին մի քանի յօդուածներով ընդարձակ տեսութիւն մը ընէ, աւելի տեղ տալով դարմանումին մասին։

ՅԱԿՈԲԷՐ

ՇԻՆՈՂ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՄԸ

Ինձի պէս, Կեսարիոյ Ս. Կարապետ վանքի 16 տարի առաջուան վիճակը ճանչցող ամէն ուխտաւոր, հոգեկան հրճուանքով մը ակամտուս կը լիներ այն ամէն չինութեանց և նորոգութեանց, ու խղճի պարտք մը կը զգայ հրապարակաւ խոստովանելու Կեսարիոյ Առաջնորդին անունն կրթական գործունէութիւնը։

Վանքը այսօր նախանձելի վիճակ մը ունի, նորաշէն թաղեր, վերանորոգ թաղեր, սենեակներ և վերջապէս իր դլուխ գործոց՝ դպրոցի ահագին շէնքը կը դիտես հիացումով։

Իր Առաջնորդութիւնը չինութիւնով սկսաւ, ու 16 երկար տարիներ, դեռ կը շարունակէ։

Երբեմի գրեթէ աւեր ու խարխուլ Ս. Կարապետի վանքը, այսօր դրախտ մըն է։ 1888ին, միայնութիւնը թաղի, վերի մասին սենեակները իրարու միացընելով, նորոգելով, ընդարձակելով՝ հասատուց Ժառանգաւորաց Վարժարանը։ 1890ին, Հաճըն թաղը վերանորոգեց։ 1900ին, հանգ. Ցակոբ Եպիսկոպոսէն չինուած, Նոր թաղի դիմացի անաղին ժայռերուն վրայ հաստատեց Կեսարիոյ թաղը, 14 սքանչելի, և ընդարձակ սենեակներով, ու սակը ընդարձակ կառուցումով, և հիւանդանոցով։

Վանքին պատերը, աղբիւրները, պարտէզ ու այգիները, ջաղացքները, արուերը, Տրդատ Եպ.ի բարեբար ձեռքի գործը կը կրեն։

Ընդարձակ խաս-Պաղչան, իրաւցնէ խաս պաղչա մըն է, կախեալ պարտէզ մըն է այսօր։

Աստուած իմ, ինչ մեծ տարբերութիւն, նախկին վանքին, ու այսօրուանին մէջ։

Դասիմի հիւանդութեան պատճառով վաղը պիտի հրատարակեմ ԿԸՆՃՈՒՈՑ ՀԱՆԴՈՒՑ ՄԸՆ։

Կեսարիոյ Առաջնորդարանն ալ Տրդատ Եպ.ը նորոգեց. Կեսարիոյ միւս երկու եկեղեցիներն ալ, վերջին օրերս, Մայր Եկեղեցիին պէս, շքեղ կերպով ծեփուեցան, նկարուեցան, ոսկեզօծուեցան, իր խրախճանքը։

Նոր դպրոցը, 140 կանգուն երկայնութիւն և 56 կանգուն լայնութիւն ունի։ հիշդ վանքի տարածութիւնը չափ և քիչ մըն ալ աւելի, որովհետեւ վանքը, առջեւի կողմէն քիչ մը նեղցած է անդպրոցի կերպով, և բուն քաղաքացի մը չէ։ Դասարանները, գծագրատունը, ընթերցատունը և թանգարանը (*) (աւժամանակ) մէկ ընդարձակ սրահի մը շուրջն են։ Վերջապէս կազմակերպուած չենք մըն է ամէն կերպով և յարմարագոյն դիրքով ու վիճակով։

Վարժուն նոր աշակերտներ եւս պիտի ընդունուին, և նախկին վարժուններուն հետ 120ի պիտի հասնի աշակերտաց թիւը։

Փայլուն ապագայ ունի այս դպրոցը։ Սանասարեանը, որ Կարնոյ և չրջակայից դպրոցը պիտի մնայ կ'երեւի, Կեսարիոյ վանքին այս դպրոցն ալ (որուն պաշտօնական անունը դեռ յայտնի չէ), ամբողջ Փոքր Ասիոյ միակ Հայ դպրոցը պիտի ըլլայ տոհմային և կրօնական առողջ կրթութիւնը ջամբող. Սանասարեանի ոգին կրող բարերար մը պէտք է սակայն այս վարժարանին նիւթական ապագան ապահովող։

Այն ատենը, լիովին պակուած պիտի ըլլայ Տրդատ Եպիսկոպոսի սկսած գործը։

Անտառուլի կրթական հարցով զբաղող մեծ ու խորհող ոգիներու կը մնայ մտածել այս դպրոցի ներքինը, քանի որ արտաքինը՝ շէնքը՝ չինուած լմնցած է։

* * *

Վարդավառին բանականաչափ ուխտաւորներ կային, և 100 ոսկիի մօտ հասոյթ մը գոյացաւ, դարպասէն և պնակներէն։

Ցաւալի է, որ շատերը ուխտաւորութեան ոգին առանց ըմբռնելու, հաւատքի տեղ շէրերով օղի բերած էին, և այս պատճառաւ անհաճոյ դէպքեր ալ պակաս չեղան։

Ուխտի գալ, արբենալ, խաղ կանչել, հայհոյել, պարել խաղալ չնչանակեր։

ՀՐԱՃԵԱՆ ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ
Կեսարիա

ԱՄԱՍԻՈՅ
ԻԲՐԱՆՈՍԵԱՆ-ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

Այս տարի ալ ըստ սովորութեան Իբրանոսեան եղբարց առեւտրական և աղջկանց վարժարաններու ամփերդի քննութիւնները Յուլիս 9, 10, 11ի օրերուն կատարուելէ վերջ ամսոյս 19ին աղջկանց և 20ին տղայոց վկայականներուն մրցանակներու բաշխման հանդէսը տեղի ունեցաւ։ Հանդէսին ներկայ գտնուելու համար Բարեբար Իբրանոսեան Մհտ. Մարուքէ էֆ. կանխաւ խրացուած ըլլալով, իր գաւառի տուներուն ներկայացուցիչներն ալ Տրապիզոնէն, Զորումէն, Մարզուանէն, Սիվազէն, Եւդոկիայէն, Զիլէէն փութացած էին տեղս գալու։ Նոյնպէս տեղւոյս առաջնորդ՝ Գեր. Արիստակէս եպիսկ. Վանքեան՝ ու մասնաւոր զրծով մը Մարզուան կը գտնուէր, հանդէսին նախագահելու և բարերարներուն երջանկայիշատակ հօր համար հոգեհանգիստ արարողութեան՝ որ նոյն օրը տեղի ունեցաւ, ներկայ գտնուելու նպատակաւ տեղս եկած էր նորէն։

Առաջին անդամը կ'ըլլայ որ՝ Ամասիոյ մէջ աղջկանց դպրոց մը չրջանաւարտներ կ'ունենայ և որոնց պաշտօնապէս վկայագիր կը տրուին, ասիկայ Ամասիոյ տարեգրութեան մէջ նշանակելի թուական մը կը բանայ։ Շրջանա-

(*) Թանգարանի համար մասնաւոր տեղ մը ձգած է, Բարեբարի մը ծախքով, և եթէ չըլլայ, իր իսկ ծախքով չինելու համար ապագային. Թանգարանը չինողին անունը պիտի կրէ։

ւարաւէնները թէև թիւով երկու հատ էին, սակայն նախընծայ պտուղներ ըլլալով նուազութիւնը աչքի չէր զարներ։ Իրենց աւարտական ճառերուն նիւթերն էին՝ «Իգական սեռի դաստիարակութեան կարեւորութիւնը» զոր գրած էր Օր. Լուսաբեր Ալթունեան, և «Կնոջ գայդը» Օր. Վերոնիկա Տամարտճեան։

Յաջորդ օրը խուռն բազմութիւն մը լեցուցած էր Առեւտրական վարժարանին հանդէսին համար։ Կանաւարական բոլոր բարձրաստիճան պաշտօնեաները իրենց տեղերը գրաւած էին, նոյնպէս Առաջնորդ հօր նախագահութիւնով բոլոր պաշտօնական մարմինները։ Սեղանին առջեւ կղերական դասը և անոր առջեւն ու երկու կողմերը՝ Իբրանոսեան եղբարց տուներուն ներկայացուցիչները և ուսուցիչներու և ուսուցչուհեաց խումբը, որոնց դէմ՝ իր սիրուն դէմքով՝ բարեբարը պատկառանք մը կ'ազդէր՝ ամբողջ ներկաներուն վրայ։ Հանդէսը սկսաւ Համիսյէ քայլերգով, որմէ վերջ՝ Հանդէսին բացման ուղերձը արտասանեց վարժարանին ուսուցիչներէն Յարութիւն էֆ. Դարամանեան։ Շրջանաւարտները կարգաւ իրենց աւարտական ճառերը կարդացին հետեւեալ կարգով։—Պարոնայք, Նշան Սէթենեան «Բազաբակրթութիւն», Մելքոն Մէլքէնեան «Այր-խոնարհ», Յակոբ Տամատրճեան «Թուղթին պատմութիւնը», Աստուր Ճանիկեան՝ «Էմբը Ամէլի» և Մանուկ Թիւթիւնճեան «Հրատեղ»։ Երգերով և գիտական արամախօսութիւնով մը ընդմիջուեցան։ Վկայականներու և մրցանակներու բաշխումէն վերջ՝ Յարութիւն էֆ. Դարամանեան իր պաշտօնակիցներուն կողմէն «հուսկ բանքը» արտասանեց չրջանաւարտներուն, անոնց երեք գլխաւոր խրատներ տալով «Համբակութիւնն, ուղղամտութեան և տէրութեան հաստատիմ գտնուելու վրայով», որոնք չատ մեծ ազդեցութիւն ըրին ներկաներէն չատերուն վրայ։ Յետոյ խօսք առաւ Մէջբէպի Իսահակեան անօրէնը, և Օգոստափառ Կայսեր անհուն բարիքներուն ու կրթասիրական հնորհներուն վրայ չատ յուզիչ շեշտերով խօսեցաւ։ Հանդէսը փակեց Գեր. Առաջնորդը՝ Վեհ. Սուլթանին կենացը աղօթքներ և շնորհակալութիւններ մատուցանելով։

Թղթակից Ամասիայէն
ՀԱՅԿԱԶՆ Ս. ԽԱՆԹԱՄՈՒՐ
(Ակիւլիճեի)

* * *

Ընթացաւարտ օրիորդներէն մէկը, դպրոց առնուեցաւ իբր օգնական վարժուհի (Օր. Լ. Ալթունեան), իսկ 5 ընթացաւարտ պարհներէն 3ը Իբրանոսեան եղբարց գործին մէջ մտան, մէկը օգնական ուսուցիչ առնուեցաւ (Ա. Ճանիկեան) և հինգերորդը (Ե. Տամատրճեան) պիտի երթայ չարունակել իր ուսումը աւելի բարձր դպրոցի մէջ։ Կ'արժէ որ այս կարգադրութիւնն ալ յիշուի, մասնաւորապէս ընել տալու համար թէ դպրոցին ընթացաւարտները իրենց եկած օրէն իսկ պատրաստ կը գտնեն իրենց գործը։

Ակիւլիճեէ
1903 Յուլիս 22 Ամասիա

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԴԱՐՈՒՍ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԽԱՐԴԱԽՕՒԹԻՒՆԸ

ԻՒՄՊԷՐՆԵՐՈՒ ԴԱՏԸ

ՍԷՆԻ ԵՂԵՌՆԱԳԱՏ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

Ժամանակին երկարօրէն գրած էինք դիւցային երեւակայութեան տէր այն կնոջ վրայ, Թերէզ Իւմպէրի վրայ, որ հաղարումէկ աներեւակայելի միջոցներով կրցած էր ամբողջ տարիներ պերճ կեանք մը վարել, իւրացնելով միլիոնաւոր ֆր.ի գումարներ, և այսպէս պատճառ ըլլալով կարգ մը մնանկութեանց, անձնասպանութիւններու, ընտանեկան ցաւերու վիճաբանութիւններու։

Անցածները այս էջերուն մէջ գրեցինք Իւմպէր-Բաթոյեան դատը, ուր անպարտ հռչակուեցաւ Տիկին Իւմպէր։ Սակայն այս դատավարութիւնը մէկ անջատ մասն էր բուն խնդրին, խարդախութեան մեծ գործին դատին, որ սկսաւ չարաթ օր, կէս օրին, Սէնի եղեռնադատ տեղանին առջեւ։

Շահեկան է անուշադրութեամբ հետեւիլ այդ հռչակաւոր դատավարութեան որ դարերու մէջ հազիւ կը պատահի։ Այս պատճառներով կարելի եղածին չափ մանրամասն կը ներկայացնենք դայն մեր ընթերցողներուն, իբր պատմական և վաւերական յիշատակարան մը դարուս ամենամեծ խարդախութեան, որուն հեղինակը կին մ'է։

* * *

ԲԱՐԻԶ, 9 Օգոստ.—Կէս օրին ըսկսաւ առաջին դատավարութիւնը անցեալ դարու այն մեծագոյն խարդախութեան որ աշխարհիս ամբողջ մամուլը զբաղեցուց այնքան երկար տարիներ։ Ճիշտ կէս օրին դատարանէն ներս մը-տան սրահատանեակները։ Թէոդոր Իւմպէռ, իր տասնամեայ տիկին Տօռինեաք, և Ռօմէն Տօռինեաք։ Թէոդոր Իւմպէռ, չափազանց տժգոյն, բոլորովին սեւեր հագած էր, ու ճերմակ ժապաւէններով սեւ գլխարկ մը դրած։ Ֆրէտերիկ, Էմիլ և Ռօմէն Տօռինեաք պարզ կերպով հագուած էին, սմոնք ալ գունատ էին թէեւ բաւական տատրրեր երեւոյթով։ Դատարանը լեցուն է, անօրինակ և իսժամուժ բազմութիւնով մը որուն մէջ կ'երեւին Ֆրանսայի և օտար լրագրողներ, փաստաբաններ, դատաւորներ, իրաւագիտական ուսանողներ և ամէն տեսակ անձեր։

Ընդ. դատախազն է փաստաբան Մ. Պլենտէլ, և նախագահն է Մ. Պոնէ, խորհրդական Բարիզի Աստանին։

Պաշտպան փաստաբաններն են Տը-ըէֆիւսի փաստաբանը հռչակաւորն Մ. Լապօռի, Մ. Բլիւնէ և Մ. Հէս։

Նախագահին հարցումներուն պատասխանելէ ետքը, ամբաստանեալները ակնարկ մը նետեցին ժողովուրդին վրայ։ Յետոյ դատարանին քարտուղարը կարդաց ամբաստանագիրը որուն մէջ կ'ըսուէր թէ վերոյիշեալները ամբաստանուած են կեղծարարութիւնով, խաբէութիւնով։ Ամբաստանագիրին ընթերցումը երբ վերջացաւ, ամբաստանեալներն Տիկին Թէոդէզ Իւմպէռ, բողոքեց։ Մ. Լապօռի սիրաշահեցաւ հանդարտեցնել զինքը։

* * * Ֆրէտերիք Իւմպէռ, չափազանց մաղերով, երկար պեխերով, նիհար է հակառակ իր կնոջ։ Էմիլ Տօռինեաք, ամէնէն աւելի յուզուած կ'երեւի։ Դալով Ռօմէնին, թոխ ու կլոր դէմքով բարձրահասակ է։

Ամբաստանագիրին ընթերցումէն ետքը լուսեցան վկաները։ Ժաքէնի, Լանկլուա, Բաթոի, անուններուն կանչուելուն վրայ հարութիւնը ալ աւելի հետաքրքրեցաւ։

Տիկին Իւմպէռի կողմէ անուանուած Մ. Մ. Լըմէռսիէ, Լէյտէ, Բենպէլ, Բենպէլ, և Էբրին չեն պատասխանած։

Մ. Լապօռի.—Կը պնդեմ որ Մ. Լըմէռսիէ դայ իր վկայութիւնը տալ։

Մ. Պլենտէլ.—Բացակայ է, բայց կարելի եղած բոլոր ջանքերը պիտի ընենք որպէսզի կոչնագիրը իրեն ձեռքը հասնի։

Մ. Լապօռի.—Գալով պահանջատէրերուն կը յուսամ որ անոնք ալ պիտի հաստին դատավարութենէն առաջ։

Նախագահ.—Մ. Բաթօ հիւանդ է և բացակայ։ Հիմա նոր կոչնագիր մը պիտի զրկուի իրեն Վիլլա։

Մ. Լապօռի.—Շատ հետաքրքրական է Մ. Բաթօին,—որ միակ ամբաստանողն է,—բացակայութիւնը։ Գալով Մ. Մ. Բենպէլ, Լէյտէլ և Լըմէռսիէի, որոնք դատաւորներ են, կը պահանջեմ անոնց անխուսափելի ներկայութիւնը։

Նախագահը.—Ձեր ըսածները որոշած ենք արդէն։

ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ

Նախ.—(Թերէզին)։ Երբ ձեր մայրը մեռաւ, 16 տարեկան էիք, և 17 տարեկան եղբայր մը ու աւելի պզտիկ չորս եղբայր կամ քոյր ունէիք, չէ՞։

—Այն տեսն կարճ շրջազգեստ կը հագնէի ես, և հազիւ 11 տարեկան էի։

—Շատ աղէկ։ Դուք կը ընակէիք Էօյլէի դղեակը զոր 36,4000 ֆրանքի գնած էիք։ Ձեր հայրը յաջորդաբար կոչուեցաւ Տօռինեաք, տ'Օռինեաք, վերջապէս կոմս տ'Օռինեաք։

Էմիլ.—Երբե՛ք։

Թերէզ.—Զդէ որ ե՛ս խօսիմ, Էմիլ (ծիծաղեր)։

Ն.—Յետոյ գործակատար և ամուսնութեանց գործակատար եղաւ։

Թերէզ.—Երբե՛ք։ Բոլոր ըսուած բաները սուտ են։ Ձեր ըսածները առասպել կ'երեւան ինծի։

—Կեցէք։

—Այո՛, կենամ,

—Բայց...

—(Վարդապետական շեշտով), բայց պէտք է գիտնաք որ մենք Ֆրանսայի ամէնէն պարկեշտ մարդիկն ենք։

Ունկնդիրները կը ծիծաղին այս խօսքին վրայ, նախագահը ի զուր կը փորձէ բառ մը գտնել։

Թերէզ.—Այո՛, իրաւ է թէ բոլոր աշխարհք ինծի դէմ եկած է, բայց վերջապէս ես ալ կ'ուզեմ խօսիլ։ Տիկին Իւմպէռ միշտ պարկեշտ ու պատուաւոր եղած է, և արժանի՝ կիւսթավ Իւմպէռի հարսը կոչուելու։ Այո, միլիոնները գոյութիւն ունին, պիտի ըսեմ թէ ո՞ւր կը գտնուին անոնք, սակայն պիտի ըսեմ ուշած առենս։

Նախագահը ձեռք կ'առնէ վերոյիշեալ Թերէզի տղայութեան պատմութիւնը։

—Էօյլէի դղեակը ծախուեցաւ և պարտքերը վճարուելէ ետք ձեզի 139 ֆր.ի եկամուտ մը միայն մնաց, ինչ որ ձեր հարստութիւնն էր։ Այն ատեն Թուլուզ գացիք։ Իւմպէռ ընտանիքը դուք ճանչցաք Էօյլէի մէջ։

—Սուտ էք։

—Սակայն, 1876ին վճիռ մը դատարարած է ձեզի 700 ֆր. վճարելու, և 1877ին ալ 200 ֆր.։

—Պարոն, մարդ երբ պարտք չունենայ չի վճարեր։

—Ահա այդ էր ձեր ըրածը։ Գանք հիմա ձեր նշանախօսութեան։ Մ. Իւմպէռ հայրը, հաշուակալութեանց դիւանի ընդհանուր տեսուչ այն ատեն, համամիտ չէր սիրային ամուսնութեան մը։

—Բայց խնդրեմ, ներքին զգացումներու մի խառնուիք։

—Հակառակ Մ. Իւմպէռի այս որոշմադրութիւններուն խելացի փրթաք սակայն համոզելով զայն, հաւատացնելով որոր թէ բաւական հարստութիւն մը ձեռք ձգած էիք, Մաքսիմ դըղեակը, զոր շնորհած էր ձեզի Օր. Պայլաք։ Եկուր տես որ Մաքսիմի դղեակը գոյութիւն չունի։

—Ներեցէք, գոյութիւն ունի, ես չատ ջղային եմ, պարոն նախագահ, գիտէք, 15 ամիսէ ի վեր քուն չէ մտած աչքերս, կը հանկնա՛ք, 15 ամիսէ ի վեր չեմ քնացած և հիմա, իբր պատուաւոր կին մը, հակառակ ատոր՝ կը տեսնէք թէ եկած եմ նորէն դատարանին առջեւ։

—Գոհ է՛ք ուրեմն։

—Այո, գոհ եմ։

Նախագահը կը ջանայ գործը վերոյիշեալ ձեւը առնել։

—Դուք ըսած էք թէ, ժառանգութիւնը ձեռք ձգելու համար, կարեւոր էր որ ձեր մարդահամարի արձանագրութիւնը ուղղէիք, որուն մէջ ձեր անունը սխալ նշանակուած էր։ Ուրեմն, կը տեսնէք թէ ժառանգութեան մը իրական գոյութիւնը կ'ընդունիք։

—Այո, պարոն, գոյութիւն ունի։

—Նաև ուրիշ մէկէն ալ ժառանգութիւն մը ստացած էք եղեր իբրեւ թէ։

—Այո, 20,000 ֆր.։

—Բայց չէ թէ անոր մեռնելէն ետքը։ Այն թուականին դուք կ'ապրէիք տիկին Կիւսթավ Իւմպէռի տուածով, ինչ որ Ֆրէտերիքին մէկ նամակը կ'ապացուցանէ։

—Մէկ կամ երկու անգամ տիկին Իւմպէռէն դրամ պահանջած եմ, բայց ինք չէր որ ինծի կ'ապրեցնէր։

—Ամուսնութիւնը կատարուած է 1878ին, առանց պայմանագրութեան, որովհետեւ ոչ մին և ոչ միւսը ունէիք։

—Ամիսկա ըսողը դուք էք։

—1878 Նոյեմբերին, դուք կը հաստատուէիք Մօնկէ փողոցը։ Ո և է հասոյթ չունէիք, բայց միայն պարտքեր։

—Ի՞նչ պարտք, ես էի բոլոր բաները ընողը։ Ոչ, ոչ, ամէն մարդ պատասխանատու է։

Ֆրեսքիֆ.—Երբեք ես գործին մէջ մտա չեմէի։

Թերէզ.—Տօքթ. Ռավօլ պահանջը եղող գումարի մը պատմութիւնը կայ։ Մի միայն 9000 ֆր. անցած է ձեռքերնիս։

Նախագահը նամակ մը կը կարդայ որով Թերէզ դրամ կը խնդրէ իր հօր եղբօրմէն, Մ. Ռօմէն Տիւրուլէն։

—Ատոր մէջ ինչ գէշ բան կայ. ա-նոր փոխ դրամ տուած էի առաջուց։

Թերէզ հոս դէմինները չփոթեցնելու պէտքը կը զգայ և կ'աւելցնէ.

—Այո, պարոն դատաւորք, իմ ամբողջ կենացս մէջ աղէկ աշխատած եմ, (ծիծաղ), երբ մեկնեցայ, ուզեցի ազատել ամուսինս, եղբայրներս և լեցնել դրամարկղը։

—Բայց Մայիս 9ը չենք հիմա։

—Շիտակ է։ Շատ յոգնած եմ, հինգ ամիսէ որ քուն չէ մտած աչքս։

—1882ին, Ֆօթիւնէ փողոցը հաստատուեցաք։ Այդ միջոցին Բորթուկալի մէջ գտնուած ժառանգութեան մը վրայ խօսեր էք։

—Մօնկէ փողոցին մէջ արդէն ժառանգութիւն ունէինք, թող որ Բորթուկալի մէջ ունեցեր ենք, Ֆրանսայի մէջ ունեցեր ենք՝ կարեւորութիւն չունի. (ծիծաղ)։

—Վիվ-զ-Օի դղեակը գներ էք, գրէթէ 1 միլիոնի.

—Դուք ատ գիտէք մինակ։

—1885 Մարտ 11ին, գներ էք Կռանտ-Առմէի պողոտային վրայ գըտնուած պանդոկը 300,000 ֆրանքի և յետոյ Սէլէսսիի դղեակը 300,000 ֆրանքի, միշտ առանց վճարելու սակայն։

Պաշտպան փաստաբան Մ. Լապօռի դադար կը խնդրէ, ինչ որ իսկոյն կը տրուի։

ՎԵՐՍԿՍՈՒՄ

Ժամը երկուք ու կէսին հարցաքննութիւնները նորէն կ'սկսին։

Մ. Լապօրիի խնդրանքին վրայ, նախագահը ազատ կը ձգէ այն օրուան համար բոլոր վկաները որոնք կը սպասէին դուրսը։

Տիկին Իւմպէռ նստած է, և նախագահը Բրաւֆօրտի ժառանգութեան խօսքը կը բանայ։

—1881, 82, 83ին արժէթուղթեր գներ էք։

Տիկին Իւմպէռ չը պատասխաներ։

Նշան կ'ընէ որ չլսեր։ Գունատած է։ Էքեր կուտան։ Երբ զինքը կը խնամեն, Ֆրեսքիրիկ ոտքի կ'ելնայ պատասխանելու համար։

—Դիտէ՞ք թէ, 1882ին և 83ին 11 ֆրանքնոց երեք արժեթուղթեր գընուեցան։

Թերեզ.—Այո, ճիշտ է։

—Ինչո՞ւ գնեցիք։

Թերեզ.—Առաջին գնումը եղաւ դրամովը անանկ գործի մը որ Մ. Իւմպէռին կարգադրութեանը յանձնուած էր, երկրորդն ալ ուրիշ գործի մը դրամով։ Ես էի որ ատոնք գնեցի։ Այս արժէթուղթերը գոյութիւն ունին, և դրուած են Պէնսար դրամատունը։

—Ոչ, այդ դրամատան հաշուակալը գտնուած չէ դատ։

—Այո, պիտի գտնան գտնուք։ Թողէք որ խօսիմ։ Բաթոյի գործին մէջ փորձեցին գժտեցնել ինծի Պէնսար ընտանիքին հետ։

—Անուանական միլիոններու երեք արժեթուղթերով քսակ մը ցուցուցած ունիք։

—Ոչ. ո՛չ մէկ վկայ կրնայ այդ հաստատել։

—Հիմա գանք ուրեմն այն հռչակաւոր ժառանգութեան զոր ուզեցիք արդարացնել։

ԳՐԱՍԻՖՈՐՏՆԵՐՈՒ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

Նախագահը հոս, Բրաւֆօրտ պատմութեան համառօտութիւնը կ'ընէ, 1877 Սեպտ. 6ի երկու հակառակ կուսակները, Բրաւֆօրտներու և Թէրէզի միջեւ բանակցութիւնները, ևն։ Յետոյ կուգայ 1884 Դեկտ. 9ի համաձայնութիւնը, որ Թէրէզին կը վերագրէ Բրաւֆօրտներուն 6 միլիոն վճարուիլը, և որ արձանագրուած է օրինաւորապէս 75000 ֆրանքի փոխարէն։ Նախագահը դիտել կուտայ թէ Իւմպէռնները և Բրաւֆօրտները անվերջանք կացութեան մը մէջ գտնուեցան։

Տիկին Իւմպէռ չը կրնար թողուլ զինքը որ չարունակէ, և հոս կը յայտնէ իր պարկեշտութեան մէկ նոր ապացոյցը։

Նախագահը կը չարունակէ։ Բրաւֆօրտները Հավրի մէջ դատաւոր մը գտնել գացին, և յայտնեցին անոր թէ համաձայնութեան մէջ էական բան մը մոռցուած էր, Մաքսիմ Տօռինեաքի հետ ամուսնութեան մը խօսքը։ Իւմպէռներուն պիտի դրդուէր որպէս զի ստիպուէին համաձայնիլ։ Դատին ընկրկուելու միջոցին, պան մը Բրաւֆօրտերէն մէկը կը բնակի Նիւ-Եորք, ինչ որ դատին յետաձգուելուն պատճառ կ'ըլլայ։

—Դատավարութեան բոլոր մասերը հարստութեան մը գոյութիւնը կը վկայեն։

—Բայց արժէթուղթերը տեսած են շատեր, հարիւր հոգի տեսած են արժէթուղթերը։

—Ինչի՞ դործածեցիք։

—Ի՞նչ պիտի ընէք։

—Հասկնալ կ'ուզենք։ 1894 Ապրիլին Բրաւֆօրտներու ներկայացուցիչ Բառմանթիէի յանձներ էք 586000 ֆրանք։ Բառմանթիէն ալ գացած է սեղանաւոր Օպլէին, և այս գումարով գնած է արժէթուղթեր, յետոյ Կռանտ-Առմէի պողոտային վրայ գտնուած պանդոկը։ Արժէթուղթերը պահարանի մէջ կը պահէ։

—Մինակ մէկ խնդիր մը կայ։ Մուրեն միլիոնները։ Միլիոններն են որ փնտռել և գտնալ պէտք է։ (ծիծաղ)։

Այսպէս դրամարկղը պիտի պարունակէր 2 միլիոնի արժէթուղթ, գրեթէ 91 միլիոնի դրամագլուխ մը։

—Պահարանի մէջ դրուած արժէթուղթերը պահեր էք։

—Այո, բայց իրաւունք ունէի, որովհետեւ Բրաւֆօրտներուն ծախեցի։

—Ռօմէնն է որ ձեզի համար այս վաճառումը ըրած է, չէ՞։

Տիկին Իւմպէռ հոս սոսկալի ջղայնութիւն մը կը յայտնէ։

—Պահարանը պարպուած էր ուրեմն։

Թերեզ.—Այո։

—Պէտք էր որ փոխառուները քաջալերելու համար մէկը գտնուէր որ արժէթուղթերը տեսած ըլլար։ Կ'երեւայ թէ այս բանին համար Ռօմէնի նստարին դիմեր էք։

—Այո՛, և չատ մը ալ ուրիշներու որոնք ամէն բան տեսան, ամէն բան հաշուեցին։ Այո, հարստութիւնը գոյութիւն ունի։ Ահա տանջիմդ ամիսէ ի վեր չեմ քնացեր։ Ոչինչով ապրեցայ, սակայն և այնպէս չատ ուժով եմ։ Ճշմարտութիւնը պիտի ըսեմ, միլիոնները գոյութիւն ունին։

—Խօսինք Տիւմօռին վրայ։

—Մ. Էյլտէ բան մը ըրած չունի։ Ես պիտի ընեմ ամէն բան, և Պ. ընդհանուր դատախազը իր եղբակացութիւնները պիտի ընէ այնպէս ինչպէս ըրաւ Ժիւռաի գործին մէջ։ Ես պարկեշտ կին մըն եմ, ես այն կինը չեմ զոր լրագիրները նկարագրեցին։

Տիկին Իւմպէռ վարկեան մը կը չարունակէ ալ աւելի աճեցուն ոգեւորութիւնով։

—Հոսկէց դուրս պիտի ելլամ ես բարձրագլուխ և միաձայնութեամբ անպարտ արձակուած։

—Շատ աղէկ

—Իմ կեանքիս մէջ դազանիք մը կայ, Մ. Էյլտէ կասկած մը չունի ատոր։

Նախագահը, նորէն խօսք կ'առնէ։ Կռանտ Առմէի դղեակը հիանալի դիրք մը ունէր։ Նախագահին խօսքին նայելով ամիսը 30000 ֆր. ծախք կ'ներքար, մինչ ամբաստանեալը կ'ըսէ թէ 100,000 ֆր. կ'ներքար տարեկան։

—Հիմա այս պահուս բան մը չունիմ, բաց ի սա չրջազգեստէն և գըլխարկէն։

(Շարունակելի)

ՍԵՐՊԻՈՒ հանգուցեալ Ալէքսանդր թագաւորը թողած է 25000 ֆր. դրամ և 150,000 ֆր. արժէքեղէն։ Ատոնցմէ զատ պալատին կան կարասիքը և Միշել Օպրէնովիչի ատենէն մնացած թանկագին գոհարեղէն մը իր անձնական սեփականութիւններն էին։ Բայց միւս կողմէ կէս միլիոնի չափ պարտք թողած է։ Ամէնէն աւելի հետաքրքրականը Տրակա թագուհիին ձգած հարստութիւնն է։ 12000 ֆր.՝ Վիէննայի Իւնիօն Պանքին մէջ, Տրակա Օպրէնովիչի անունով։ 50,000 ֆր.ի ծրար մը Պելկրատի դրամատան մէջ, Տրակա Մաշինի անունով, տուն մը Պելկրատի մէջ, 60,000 ֆր. արժողութեամբ և ուրիշ մաներ մուրք բաներ, 27,000 ֆր. արժէքով։ Իր գոհարեղէններէն զատ, որոնք 180,000 ֆր. կ'արժեն, Տրակա թագուհին 270,000 ֆր. դրամ թողած է իրրեւ ժառանգութիւն իր քոյրերուն, այնպէս որ անոնց նկատմամբ տարուած զրոյցները բոլորովին կը հերքուին։ Տրակա քոյրերէն երկուքը 3000 ֆր. թոշակ կ'ստանան իրենց հօրը մահէն ի վեր, և երրորդը, Տիկին Ռիբռաովիչ, ամուսնացած է Պելկրատի Ռիբռաովիչ դրամատերին հետ, որ 200,000 ֆր. հարստութիւն ունի։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵԼԿՐԱՏ, Օգոստ. 11.—Թագաւորին զաւակներուն և իր եղբօր՝ Արսէն իշխանին ժամանած առեն, կայարանը կը գտնուէին Ռեգէր Ա., նախարարները և դեսպանները։ Ոգեւորները չատ սիրալիր եղան։ Վարչապետ Մ. Աւագամովիչ բարի գալուստ մաղթեց իշխաններուն և իշխանուհիին, ճառ մը արտասանելով որ խանդավառ զիվիներով ընդունուեցաւ։ Ի մէջ այլոց ըսաւ թէ յանձին արքայազուն իշխաններուն կ'ողջունէր Սերպիոյ յոյսը։ Գահաժառանգ իշխանը սերպերէն պատասխանելով, շնորհակալ եղաւ և ըսաւ թէ իր ոգին սերպական հողին վրայ դրած առեն, իր կեանքին մեծագոյն բաղձանքն իրականացած էր։ Յետոյ քաղաքապետը հաց և աղ մատոյց։ Վերջը թագաւորին հետ եկեղեցի գացին, ամբոխին խանդավառ ցոյցերուն մէջ։ Բոլոր վաճառատունները գոց են և քաղաքը դրօշազարդուած է։ Պալատին առջեւ ամբոխին ցոյցերը կրկնուեցան։ Գահաժառանգ իշխանն ու իշխանուհին պատուհանէն շնորհակալ եղան։

ԻՇԼ.—Ռումանիոյ թագաւորը իր հրաժեշտի յոյժ սիրալիր ողջոյնը Ֆրանց—Եօզէֆ կայսր մատուցանելէ ետք, կաշկան ուղեւորեցաւ, ուր Ջերմուկները պիտի մտնէ։

ԲԱՐԻԶ, Օգոստ. 11.—Առաւոտ ազէտ մը պատահեցաւ Բարիզի տակէն բանող երկաթուղիին գծին վրայ։ Երկու կառատուներ այրեցան։ Հարիւր մեռեալ և բազմաթիւ վիրաւոր կան։

—Իւմպէռներու դատը կը չարունակուի։ Առագին բազմութիւն մը ներկայ կը գտնուի դատարանին նիստերուն։ Վկաներուն տողանցութիւնը կը չարունակէ։ Քանի մը սաստիկ միջադէպեր պատահեցան դատարանին նախագահ Պոնէի և Տիկին Իւմպէռի միջեւ։

ՀՌՈՄ.—Պիոս Ժ. Պապը յոգնած է։ Առտուն թեթեւ նուազում մը ունեցաւ։

ԼԻՎԸՐՊՈՒԼ.—Ամերիկեան լուրերը կը ծանուցանեն թէ ցորենին գինը բարձրացած է 86,50ի։ Լիվըրպուլի մէջ վերջին գինն է 6/5,75 հաստատ։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Բեքինի մէջ ներքակալուեցան վարչական գաղափարներու կուսակից հինգ Զինաց՝ներ, որոնց մէջ է նաեւ Վուչանքի փոխարքային եղբայրը։ Ոստիկանութիւնը քաղաքին ամէն դուռները գրաւեց համախոհներու մտնելուն արգիլելու հրահանգով։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թիպէդի մէջ մեծ յուզում կը տիրէ Տալայի Լամային և Ռուսիոյ միջեւ կնքուած գաղտնի դաշնակցութեան մը համար։ Թիպէդ գրասնուող չինական ներկայացուցիչը ետ կանչուեցաւ։ Փոխանորդը նոր ներկայացուցչի մը անմիջական առաքումը խնդրած է Բեքինէն, հեռագրով։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ս. ՀԱՅՐԱՊԱՏԵՍՏԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Ս. Պատրիարք Հայրը երեկուան Խառն Ժողովոյ նիստին վերջ, հետեւեալ հեռագիրը ուղղեց Ս. Էջմիածնի Սինոդին նախագահ Դաւթեան Գ. Արիստակէս սրբազանի։

«Լրագիրներուն մէջ կը կարդացուի Ս. Հայրապետին հրաժարման տարածմունքիւնը։ Խորապէս զգածուած կը սպասենք հեռագրական տեղեկութիւններու»։

ՌՈՒՍԱՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒՆ ԴՊԱՒՈՒՄԸ

Տիզիսէն կը գրեն թէ, Ռուսահայ եկեղեցիներու կալուածներուն զբաւման խնդիրը՝ օրուան խնդիր է հոն, քանի որ ընդհ. կարծիքը այն է թէ, կալուածներուն մեծագոյն մասը Ռուսահայերունը չէ միայն, այլ Հայ. Եկեղեցիին բոլոր աշխարհի մէջ տարածուած հօրն։

Ս. Հայրապետը փութով Էջմիածին դարձած է։ Խորհրդակցութիւններ կը կատարուին ամէն կարեւոր թեմերու մէջ, և պատգամաւորութիւններ կ'երթան Ս. Էջմիածին, տուուիքի պատասխանը որոշելու։ Որոշուած է երեք օր աղօթք կատարել եկեղեցիներու մէջ։

Ս. Էջմիածնի Վանքին քովը, ընդարձակ գետնի մը վրայ, զոր Ն. Ս. Օծութիւն հարկ զատած էր նուիրի, սկսուած է Ռուսական մեծ Վանքի դրութիւնը և փութով առաջ կ'տարուի։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ դուռարուեցաւ երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տիգրան էֆ. Սուսուֆեանի։ Ներկայ էին Գրիգոր Խրարեան, Մինաս Սէթեան, Սեպուհ Տէր-Մարտիրոսեան, Մկրտիչ Նասեան և Տիգրան Տէր Ներսէսեան էֆ.ները։

1. Բաղաք. Ժողովոյ նախորդ որոշմամբ, Տնտես. Խորհրդոյ յանձնարարուած ըլլալով ազգային հաստատութեանց կալուածոց մանրամասն վիճակացոյցը ներկայել, այս մասին նոր Խորհրդոյ կողմէ մատուցեալ տեղեկագրէ մը հասու եղաւ թէ միայն 6 հաստատութեանց վիճակացոյցերը ներկայացուած էին։ Ժողովը որոշեց չրջաբերական մը ուղղելով Թաղ. Խորհրդոց և այլ հաստատութեանց մատակարար մարմիններուն, պահանջելով որ մինչեւ 15 դ զրեն անպատճառ կալուածոց յատուկ վիճակացոյցերը միանգամայն։

2. Սկիւտարի Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդարանէն արտօնութիւն խնդրուած էր նորոգելու մանկապարտէզը, յայտնելով թէ այս նորոգութեան համար ճարտարապետական քննութեամբ 120 ոսկի ծախք տեղադրուած և փոխարէնն ապահովուած էր ցեսական Խորհուրդը խնդիրը քննեց և տեղեկագրով մը հաստատեց այդ նորոգութեան պէտքը, առաջարկելով որ նուազագոյնով տեղի ունենայ նորոգութիւնը։ Բաղաք. Ժողովը արտօնեց այս նորոգութիւնը կատարել։ Նուազագոյնի մասին Բաղաք. Ժողովը նկատելով որ նորոգութեան պարագայից մէջ այս եղանակն ամբողջապէս չի կրնար գործադրուիլ, այլ մասամբ միայն, որոնց Թաղ. Խորհրդոյ ուշադրութեան յանձնել այս կէտերն՝ օգտուելու համար նուազագոյնի եղանակէն, ինչպէս նիւթեղինայ գնման և ուրիշ մասերու համար, որպէսզի կարելի է։

3. Գուրուչէշմէի Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութիւնը կատարած և տեղեկագրուած էր, Ժողովն օրինաւոր գտաւ և հաստատեց։

4. Սելանիկի Տ. Մկրտիչ քահանան տեղւոյն ազգ. մատրան Հոգաբարձութեան ընտրութիւնը կատարած և տեղեկագրած էր։ Ժողովն հաստատեց նոր ընտիր Հոգաբարձութիւնը։

5. Տնտես. Խորհուրդը տեղեկագրով մը ներկայացնելով ցուցակը մեր քանի Ազգ. հաստատութեանց ինամակալութիւններու, և ուրիշ մատակարար մարմիններու, որ չեն մատուցեալ իրենց վիճակագրութեանց հաշիւները, առաջարկած էր կարեւորը անօրինել, որպէս զի Թաղ. Խորհրդոց նման այս ամէն մատակարար Մարմիններն ալ կատարեն իրենց օրինական պարտականութիւնը։

Ժողովը, նկատելով որ Ազգ. բոլոր հաստատութեանց ինամակալութիւններու պաշտօնավարութիւնն ընթացքը ճշգրտելու համար կանոնագրի մը պարտաւորուած է արդէն, և այդ ծրագրին մէջ այս ինամակալութեանց հաշուեցոյցի ժամանակն ալ զանակն սահմանուած, դիտելով որ Տնտես. Խորհրդոյ առաջարկը պիտի գտնէ իր գոհացումը երբ նոյն կանոնագրի ընդունուի և գործադրութեան դրուի։

ԷՏԻՐՆԷԻ մէջ բանտարկեալ 10 ազգայիններու անպարտ ըլլալը հաստատելով Յունիս 24ի իրիկունը ժամը 10ին ազատ արձակուած են։ Առաջն. փոխանորդ Տ. Արսէն քհ. իմանալով այս բարեբաստիկ լուրը, անմամբ շնորհակալութիւն յայտնած է Վսեմ. կուսակալին, եկեղեցի առաջնորդած է արձակեալները որոնք ալօթքներ ըրած են Վեհ. Սուլթանին թանկալին կենաց համար։ Յետոյ ուրախ զուարթ իրենց ընտանեաց մօտ վերադարձած են լիակատար ազատութիւնը։

ՊԱԼԸՐԳԻ (Ռումանիոյ) ազգայինները յայտնելով որ տեղւոյն հայ հայրենիքը հեռագրեալ կ'առուրանայ և կը բաղկանայ 30ի չափ ընտանիքներէ և 100ի չափ պանդուխտներէ և նկատելով որ ոչ եկեղեցի ունին և ոչ ալ դպրոց, այնպէս որ հայ պատանիներ ոչ միայն հայերէն կարդալ և գրել չեն գիտեր այլ և խօսիլն անգամ մոռցած են օտար վարժարաններ յաճախելով։ ոչ հայ եկեղեցի ունեցած են և ոչ ալ պատարագ, նոպես հնդկեցեալները անհաղորդ կը մնային որովհետև Յոյները և Գուլիսները կը զլանան հոգևոր միջնորդութիւնները, որոշած են հանգանակութեամբ դեպին մը դնել և անոր վրայ կառուցանել մատուռ մը և դպրոց մը որուն համար քանի մը հազար ֆր.ի կը կարօտին, ուստի հանգանակութեամբ այս գումարը գոյացնելու համար Պարիզաքաղաքացիներու հովանաւորութիւնը և ձեռնտուութիւնը խնդրած են։

ՊԱՆՏԸՄԱՑԻ երկիղեալ կալուածները տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ ջնջուիլը և հոգատարութիւնով վերաշինել սկսուած և մօտ օրէն աւարտելու հանգամանութիւն կայ։ Պարիզաքաղաքէ զրկուած ընդհ. շրջաբերականին համաձայն նոյն կալուածները պիտի ազատագրուին։

Նոյնպէս Էյինիֆի եկեղեցւոյ շինութիւնը որ զանազան պատճառներով երբեմն տարիէ ի վեր դադրած էր, այս անգամ արտօնութիւն ձեռք բերուելով վերսին ձեռնարկուած է շինութեան։

ՍԵԼԱՆԻԿի հոգևոր հովիւ Զլատան Տ. Մկրտիչ քհ. առջի օր մայրաքաղաք ժամանեց։

ԾԱՆՕԹ սեղանաւոր Լմտոմաքանակ Գալուստ Ս. էֆ. Կիւլպէնկեան, Խասգիւղի Գալֆեան Որբանոցին վերաշինութեան ի նպաստ 50 ոսկի նուիրած է։

ԲԵՐԱՑԻ Լսաեան վարժարանի և Ս. Յարութիւն եկեղեցիին նորոգութեանց ձեռնարկուած է, հսկողութեամբ Մկիտոսեան Գրիգոր էֆ.ի։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ Տէր Եղիշէ քահանան, որ կրօն. Ժողովին կողմէ քառասնօրեայ փիլոնազրութեան դատապարտուած էր, առջի օր կրկին դիմում ըրաւ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ն. Սրբազնութիւնն իր անուան տօնախմբութեան առթիւ ներում շնորհեց նոյն քահանային, որ իր պաշտօնին ձեռնարկեց։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ առաջիկայ կիրակի օր Գալատ կղզիի եկեղեցին պիտի քարոզէ և ժողովուրդը հոգևորապէս պիտի մխիթարէ։

ԳԱՅԱՑԵԱՆ Որբանոցի հանգուցեալ գործակատար Բիւլանկեան Խաչիկ էֆ.ի տունը 300 անգլ. ոսկի ապահովագրած էր, և վերջին երկու տարուան վճարումները Պատրիարքարանէն եղած էին։ Այս գումարը գանձուած ըլլալով 100 ոսկին այրի կնոջը յանձնուեցաւ, իսկ միւս 200 ոսկին հանգուցեալին երեք անչափահաս որբերուն համար Ս. Պատրիարք Հօր պաշտպանութեամբ, տոկոսի դրուելու ծանօթ Հայ վաճառականի մը քով, որպէս զի չափահասութեան ժամանակ անոնց յանձնուի։

ԵՐԶՆԿԱՅԻ Առաջ. Տ. Դանիէլ Վ. և Երուսաղէմի միաբան Տ. Իգնատիոս Վրդ. Փափազեան, Դարիֆյեան Որբանոցը այցելելին ընկերակցութեամբ Տ. Տիրայր Վ.ի և խիստ զոհ մնացին որբերուն ուսումնական և բարոյական վիճակէն։

ԱՐՍԼԱՆՊԷԿԷՆ ԿԸ ԳՐԵՆ ՄԵԶԻ.— Վիճակիս Առաջնորդ Տ. Ստեփանոս Ս. Հայրը չորս հինգ օրէ ի վեր գիւղս եկած է Մէրտիկէօղէն։ Առաջնորդ Հայրը քանի մը հեղ հոգեւորապէս մխիթարեց ժողովուրդը և հրամայեալ Թաղ. Խորհրդոյ տեղ ալ, այս կիրակի 12 անդամներէ բաղկացեալ առժամեայ Թաղ. Խորհուրդ մը ընտրեց երիտասարդներէ որոնց ատենապետ կարգուեցաւ Մինաս էֆ. Սերքեան։

Առաջնորդ Ս. Հայրը այսօր Ագսարայ կը մեկնի յատուկ հրաւէրով։

ՐՈՒՍՃՈՒԿԻ Ս. Մեսրոպեան և Ս. Հռիփսիմեանց ազգ. երկսեռ վարժարաններու միամեայ (1902—1903) տեղեկագիրը ստացանք, ուրկէ կը տեսնուի թէ, Հռիփսիմեանց Խնամակալութիւն մը կազմուած է 1876ին նախաձեռնութեամբ Տիար Մաթաքի Բէքէնեանի։ Խնամակալութիւնը տուն մը կը վարձէ աղջկանց վարժարանին համար։ Մանչերը կը հոգացուին թաղակներէ, բաժնեգիներէ և նուէրներէ։ Նոյն ատեն դպրոցը ունեցած է 60—70 աշակերտուհի։ Խնամակալութեան սկզբնաւորութենէն, 1876 Յուլիս 31, մինչև լուծման օրը, 31 Հոկտ. 1887, 71,300 ղրուշի հասոյթ մը գոյացած է։ Խնամակալութիւնը կալուած մըն ալ գնած է 100 ոսկի արժէքով։ Տեղեկագիրէն կը տեսնուի թէ վարժարանին փակուելուն բուն պատճառը ծնողքները եղած են, որովհետև Խնամակալութիւնը դադրած ատեն պարտք չունենալէն զատ 75 ոսկիի գումար մըն ալ ունէր պատրաստի։ Եաքերը Հռիփսիմեանց Խնամակալութեան վարժարանին նախկին սանուհիները, իրենց մէջ ընկերութիւն մը կազմած են նոյն անունով, նպատակ ունենալով աղջկանց վարժարանին նիւթական պէտքերուն օգնել։ Այդ Խնամակալութիւնը 3 տարիէ ի վեր կը գործէ 7 ուսուցիչներու և 2 վարժուհիներու հետ։ Ս. Մեսրոպեան վարժարանը ըստ առաջնոյն ունեցած է չորս կարգ, իսկ Ս. Հռիփսիմեանցը երեք կարգ, բայց ի նախապատրաստական կարգէն որ ունի 40 աշակերտ։ Վարժարանը իր եռամեայ շրջանին մէջ ունեցած է 12 շրջանաւարտներ։ Թաղ. Խորհուրդը այս տարի վճարած է Հոգարարձութեան 2400 լէվ։ Պարահանդէս մը տրուած է ուրկէ ձեռք բերուած է 671 լէվ. վիճակահանութենէ մը 1686 լէվ 60 սանտիմ։ Վարժարանին տարեկան ընդհ. ծախքն է 6722.75 լէվ։ Երկսեռ ուսանողներու ընդհ. թիւն է 167 որոնցմէ տեղւոյն աղքատախնամը 31 ուսանողաց զգեստ, կօշիկ մատակարարած է, ինչպէս նաև դասագրքեր։ Բուսճուքի ազգ. վարժարանին Հոգաբարձութեան անդամներն են, ատենապետ Եր. Յակոբեան, ատենադպիր Վ. Թուլումճեան, գանձապետ Լ. Բիւրթեան, անդամներ Պէտէլեան և Գրիգոր Ասլանեան։

ԲԻԶԱՆԴԻՈՆ իր երեկուան թիւով կը փորձէ հերքում մը տալ այն յայտարարութեան, զոր բարապան Կարապետ առջի օր ըրած էր Պատրիարքարանի մէջ, ամբողջ բազմութեան ներկայութեան գոչելով.

—«Բիւզանդիոնի տէրը Բէյճանը առջես խոնարհեցուցի...» և այլն։

Բիւզանդիոնի տնօրէնը կ'ուզէ այս խօսքը սուտ հանել, և զայն մեր կողմէն գրուած ցուցնել։ Սակայն պարտք կը համարենք հոս չեշտել թէ, բարապան Կարապետը ըսած է այդ խօսքը, ինչպէս կը վկայեն բոլոր ներկայնները, և թէ, չենք յուսար որ նոյն իսկ այդ բարապանը, այսօր ուրանայ ատանկ յայտարարութիւն մը ընելը։ Մանաւանդ որ, ինչպէս կը հաստատեն, այդ խօսքը, Բէյճեան էֆ.ի մասին առաջին անգամը և միայն Պատրիարքարանի մէջ չէ՛ որ կրկնուած է։ Ի՞նչ հարկ փութկոտութեան, երբ նոյն իսկ նոյն թերթին տնօրէնը իր բերնովը պատմած է բարապան Կարապետի իրեն նկատմամբ բռնած անվայել ընթացքները։ Հիմա ալ ելլել ըսել թէ, «նոյն բարապանը երբէք յարգանքի պակասութեան մէջ չէ գտնուած ո՛չ մեզ և ոչ ալ մեր խմբագրութեան ո և է մէկ անդամին հանդէպ»։ չիտակը իր մէջ զարմանալի մէկէ աւելի կէտեր ունի։

Արդեօք այդ խօսքերուն Բէյճեան էֆ.ի բացակայութեանը ըսուելովը՝ անոնք Պատրիարքարանի անկիւններուն մէջ օ՞դը կը ցնդին, կամ վախնուն հագիի չափ աշխարհական և եկեղեցական անձերու վկայութիւնը և այդ տեսակ բան մը ըսուիլը լսած ըլլալնին ի՞նչ կ'ըլլայ, ո՛ւր կը մնայ։

ԹԷՎԱԻՀԱԹ

Պապը Ալի Թէրճէմէ օտասը միամէյլի սաատէթլու Շիւքրի պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ թէրճիէն ըրիթպէի Ուլա սընիքը էվվէլի։

Խաղնէի Խասսի Շահանէ միութիւնայիւլէրինէն իղլէթլու Հաճի Օսման էֆէնտիյէ թէրճիէն ըրիթպէի Սանիյէ սընիքը սանիսի։

Տէֆթէրը Խագանի Մահիւլաթ իտարէսի իքինճի շիւպէ միամէյիդ մուավինի ըրիքթլու Շէմսի էֆէնտիյէ ըրիթպէի Սալիսէ թէվզիհ պույրուլմուշ տըր։

* * *

Համա սանճաղը միութիւսարքիլըղնա Ուրֆա միութիւսարքիլըղնտան մինիֆասըլ ուրիոֆիթլու Սատի պէյ էֆէնտի հազրէթլէրի։

Դրը Շէհրի սանճաղը միութիւսարքիլըղնա Համա միութիւսարքիը սատէթլու Ասաֆ փաշա հազրէթլէրի թային պույրուլմուշ տըր։

ՆԸՇԱՆ

Էշգաճը Գասապեան էֆէնտիյին մախսուսը Ժօզէֆ էֆէնտիյէ պէյլիճի ըրիթպէէն Մէհմիտի նըշանը ղիզանը ինսան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Իշխանապետութեան պաշտօնաթերթը կ'ըսէ թէ, Ռումէլիի Պուլկարներուն երջանկութիւնը և անդորրութիւնը Օսմ. Պետութեան օրէնքներուն կատարելապէս հպատակութիւն և հնազանդութիւն մէջ միայն կը կայանայ։

—Եւրոպական Թուրքիոյ քանի մը նահանգներու այդեպանները դարձեալ դիմում ըրին ձեռնհաս պաշտօնարանին, որպէս զի իրենց արտօնութիւն տրուի Սերպիա ներաթել մոմչիի (մուշամպա) մէջ պահուած չամիներ։

—Ինչպէս երեկուան Պաշտօնականներով գրեցինք, Մանասթիրի կուսակալ անուանուեցաւ Պետական խորհրդական Հաշիմ պէյ։ Հաշիմ պէյ Կայս. Պալատ երթալով իր երախտագիտութիւնը մատոյց և արժանացաւ Կայս. մեծարանաց։ Յետոյ տեսակցեցաւ Ներքին գործոց Նախարարին հետ։ Քանի մը օրէն կը մեկնի։

ԵՂՄՏԱԿԱՆ Խորհուրդին առջի օրուան նիստին ներկայ էին. Մ. Կ. Օսմանաս, Սբր Պաղտկիրճեան Սմիթ, հրամատար Պէրժէ և Օսմ. Պանքայի Բ. Տնօրէն Բանճիքի պէյ։

ԾՈՎԱՑԻՆ նախարար ձէլալ պէյի հրամանով Մախսուսէի վարչութեան պիտոյքները նուազուրդով պիտի գնուին և անպէտ գոյները աճուրդով պիտի ծախուին։

—Մախսուսէի վարչութեան հաշիւները քննող յանձնաժողովը, առջի օր, արկղին պարունակութիւնը և օրական հաշուետուութիւնները քննեց։

—Մանրամասն հրահանգներ տրուեցան ձեռնհաս պաշտօնարանին՝ Մախսուսէի հաշուոյն շինուելիք արագընթաց խոյզ շոգենաւերուն համար։

ՇԵՆԵՐԵՐԸ ԵՒ ԿԱԼՈՒԱՆՆԵՐԸ. — Կայս. Իրատէի մը հրամայեց, շէնքերու շինութեան և նորոգութեան արտօնութեան համար գանձուած տուրքերուն վրայ, % 5 հաւելմամբ յաւելուածական տուրք մը պիտի առնուի, ի նպաստ Հիճազի երկաթուղիին։

—Ծանուցուեցաւ ամէն կողմ որ, Պոլսոյ և արուարձաններուն կալուածներուն արժէքները լաւ գնահատուին, աւելի պակաս դին չնշանակուին, յետոյ երկար գործածութեանց տեղի չտալու համար։

ՍՊՈՒՆԴԻ ՈՐՈՈՐԴՆԵՐԸ.—Աթէնքի Օսմ. դեսպանատունը ծանոյց հելլէն արտաքին գործոց Նախարարութեան թէ, Օսմ. Կառավարութիւնը որոշած է Սէֆր. Տրիպոլսոյ ծովեզրին մէկ տեղը հիւանդանոց մը կառուցանել, հելլէն սպունգի որսորդներուն համար։ Յունաստան շնորհակալութիւն յայտնեց։ Յայտնի է թէ հելլէն կառավարութիւնը ստիպուած էր ամէն տարի սպունգի որսորդութեան շրջանին, փոքր նաւ մը զրկել, շաբաթն հիւանդանոցով մը, հիւանդացեալ որսորդներուն համար։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ.—Օտէսայի Բէլսօն գրամատան սնօրէն Մ. Զէրէքաքին, որ Կայս. Կառավարութեան ձիերու հայթայթիչն է, նոր պայմանագիր մը կնքեց Սպարապետութեան հետ, թրնգանօթաձիգներու յատուկ 1000 ձիի մատակարարութեան համար։ 3 ամիսէն պիտի աւարտի այս ռուսական ձիերուն հայթայթումը։ Այս առթիւ Մ. Զէրէքաքին որ Պոլիս կը դառնար ժամանակ մը ի վեր, այսօր կը մեկնի։

ՎԱՌԵԼԱՆԻԹԵՐԸ. — Զմեռը, ածուխի և փայտի վաճառականներուն շահանդրութեանց առաջը առնելու համար, Կայս. Իրատէ մը հրամայեց զեկուցանել հայթայթող նահանգներուն, որպէս զի ամրան այս օրերուն ակսին Պոլիս զրկել բաւականաչափ փայտ և ածուխ, ձմրան պէտքերուն համար։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը պէտք եղած հրահանգները տուաւ նահանգներուն։

ԻԶՄԻՏԻ դաւառին ճամբաներու շինութեան յատկեալ տուրքերը առանց տուղանքի պիտի գանձուին, մինչև առաջիկայ փետրուարի վերջը։

ՓՆԻԶ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ.— Պուսայի նահանգին և Իզմիտի, Պիլայի ու Զաքազլայի դաւառներուն քնիչները Պրուսա մեկնեցան առջի օր։

—Դոնիայի և Էնկիւրիի քնիչներն ալ Գոնեա ժամանեցին։

ՍԱԱՁի կուսակալը իմանալով որ քանի մը Իսլամ ընտանիքներ, իրենց աղջիկները Սեօներու վարժարանը կը զրկեն, հրամայեց գանոնք Իսլամ վարժարանները զրկել։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնը գրեց Քազաքապետութեան, քանի մը օրէն աւարտել Պոլսոյ վարժարաններուն հաստատման գործողութիւնները, քանի որ արձակուրդները քիչ օրէն կը դադրին։

ՊԷՅՐՈՒԹի նաւահանգիստի, քարտիի և մթերանոցի ընկերութիւնը, 1903 շրջանին համար ալ չանարժէն չտար բաժնետէրերուն, ինչպէս քանի մը տարիէ ի վեր։

ՄՈՒՍՈՒԼի մէջ յունական եկեղեցիի մը շինութիւնը արտօնեց Կայս. Իրատէ մը։

ՏԻԱՐՊԷԲԻՐի կուսակալը, նահանգին մէջ գործուած մեռաքսէղէն, բրդեղէն և բամպակեղէն կերպասներուն նմոյշները զրկած էր ձեռնհաս պաշտօնարանին որ գնահատելով զանոնք, որոշեց իր նմոյշ միւս նահանգները զրկել, համանման կերպասներ պատրաստելու համար։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՁՈՒՐԵՐ.—Պետական Խորհուրդը ծրագիր մը պատրաստած էր, Կայս. նահանգներուն հանքային ջուրերէն օգտուելու և Եւրոպայէ եկած կասկածելի ջուրերուն սպառման առաջքը առնելու համար։ Այդ ծրագիրը փոխով պիտի քննուի, գործադրուելու համար։

ԹՍՂԱՊԵՏԱԿԱՆ Իշխանութեանց կողմէ, ընակարանի փոխոխութեան համար տրուած իմուխապէներուն գրոշմաթուղթ ազատ պիտի ըլլան։

ԿԱՅՍ. ԻՐԱՒԱՌԱՆԱԿԱՆ վարժարանը մտնել փափաքողներուն արձանագրութիւնը պիտի կատարուի Սեպտ. 2—21, Բշ. եշ. և շաբաթ օրերը, կէս օրէն առաջ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ որոշեց կէս ոսկիէն մինչև 5 ոսկի տուգանք առնել այն անձերէն, որոնք պետական պաշտօնարաններու տրուած աղերսագրերուն և այլ թուղթերուն վրայ չեն փակցներ Հիճազի երկաթուղիին գրաշտմանդիր։

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻՆ ծանօթ բժիշկներէն և չգային հիւանդութեանց մասնագէտ Տօքթ. Բրօս Աքչիօթէ Պոլիս դարձաւ Մատրիսէն, ուր գացած էր իբր Կայս. Բժիշկ Ժողովին ներկայացուցիչը, զումարուած միջազգային Բժշկական Համաժողովին։ Յիշեալ բժիշկը Մատրիտ գտնուած միջոցին Այիֆոս թագաւորին ներկայութեան ընդունուած է, և համաժողովին մէջ բացառիկ պատիւներ ընծայած են անոր։ Հմուտ Տօքթորը դարձին Բարիզ հանդիպած է, այցելած է ամենածանօթ դարմանատունները և հիւանդանոցները, տեղեկանալով գիտական վերջին նորութեանց։ Ուստումնասիրած ըլլալով եղեկտրաբուժական վերջին դարմանական գրութիւնը, երևկարական զօրութեամբ, կը դարմանէ հիւանդները շատ յաջողութեամբ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԿՆԿԱՆ ՀԵՏ. — Ղազարոս անուն մէկը, առջի օր, Գալատայի մէջ կը պատէր կնկան մը հետ, երբ Բէճէպ անուն խոհարար մը սկսաւ անպատշաճ խօսքեր ուղղել անոնց։ Ղազարոս բարկացաւ, և քար մը առնելով զարկաւ Բէճէպի որ վիրաւորուեցաւ։ Երկու ֆն ալ ձերբակալուեցան։

ԱՐԿԱՆ.—Առջի իրիկուն ժամը 12ին Սիրքէճիէն Մարքիզ գացող կառատորը երբ Մարքիզի կայարանին կը մօտենար, կառավարը ճնշելու պատուն, կառատորը գնելու վար ինկաւ և գլուխը քարի դալով ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Հիւանդանոց տարուեցաւ խոսկալ անկարող վիճակի մէջ։

ԵՐԿՈՒ ԳԻՆՈՎՆԵՐ, Տիմիս և Սիրիս, առջի գիշեր, Գալաթ Գաբուի պանդոկանոցին առջեւէն կ'անցնէին պուռալով։ Ոստիկան Մուսթաֆա էֆ. յորդորեց որ լուռ կենան, բայց Տիմիսս ռէվոլվէրը քաշելով 3 անգամ կրակ իրաւ ոստիկանին վրայ և Սիրիս ալ դաշոյնով յարձակեցաւ։ Իսկոյն ուրիշ ոստիկաններ հնչեցնելով զանոնք ձերբակալեցին։

ՄԵՐ ՁՈՐԵՐԵՆԱՐԹի օրուան թերթին մէջ գրած էինք թէ՝ Բերայի դատարանը պատժոյ ենթարկեր է Մարբիի և Գրիգոր անուն անձերը ծիծեղոյզի մը վէճին առթիւ։ Ստացուած նոր տեղեկութենէ մը կ'իմանանք թէ, յիշեալ երկու անձերու դէմ եղած բողոքի մը առթիւ, Բերայի դատարանին կողմանէ իրենց ուղղեալ կոչնագիրը, որոշեալ պայմանաժամէն հաղիւ մէկ քանի ժամ առաջ ձեռքերնին հասած ըլլալով՝ և այն ալ գիւղին մխթարին, ասոն անանց դէմ ունեցած թշնամութեան հետեւանքը, այդ օր դատարանի ներկայանալու ժամանակ չունենալնուն, դատարանը ի բացակայութեան որոշում տուած է, որուն վերաքննութեան արդիւնքը քիչ օրէն յայտնի պիտի ըլլայ։

ԳՈՂԵՐ.—Գուճայի (Իզմիր) ֆրանսական եկեղեցին գողեր մտնելով, ծանրագին իրեղէններ չարթած են։ Իրր կասկածելի, Զապէլ և Էֆթիմի անուն երկու սպասուհիները ձերբակալուեցան։ Կը փնտռուի նաև Բանկալթի ընակող երկու գաղութաբոյց կիներ։

ՆՈՐ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ ՕՍՄ. ԼԵԶՈՒԻ

Գ. Ն. ՏՐԻԶԵՆԵՆ

Կը գտնուի Պոլիս, Ասբր և Մարգարեան դրատուն։

Առաջագոյ՝ Միսիճեան Ղուկաս էֆ.ի քով։

Դին կազմուած՝ 2 ½, անկազմ՝ 2։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

12 Օգոստոս 1903

Ֆրանս. 3% 3% Français)	97 80
Բէժի (Tab. Turcs)	401 —
Գօնսոլիտ (R. Turque D.)	32 12
Երկաթուղի (Lots Turcs)	127 —
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	589 --
Թրանսվալ (Transvaal)	103 —

ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑՍԵՐԿՆԱԶ

Կ. Պոլիս, Գալատգիւղ, Մեսճիտարար Հաստատուած 1901 Մայիս 1ին

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ ԱԳԱՅԱՆՑ

Մանկապարտէզ եւ Նախակրթ. երկսեռ

Գործնական կեանքի արդի պահանջումներուն համապատասխան կերպով և գիւրընթաց մեթոտներով կ'ուսուցանին Հայերէն, Ֆրանսերէն, Թուրքերէն, Անգլիերէն լեզուները, կրօն. և Հայ. Եկեղեցւոյ պատմութիւն, Թուաբանութիւն, աշխարհագրութիւն, առողջաբանութիւն և բնական գիտութիւնք, երկրաչափութիւն, գծագրութիւն, սուսերին անտեսութիւն, ձեռագործութիւն և կար, ձեռագործի ամէն տեսակները, դաշնակ և ջութակ, Բարոյական կրթութեան, բարեկրթութեան և լաւ նկարագրի կազմութեան լիակատար հոգածութիւն։ Ֆրանսերէն խօսակցութեան մասնաւոր վարժութիւնք՝ զբաղարանական ամրողջ շրջանին մէջ, ընդ հսկողութեամբ ֆրանսացի մնայուն վարժուհւոյ մը։ Մասնաւոր հոգածութեան առարկայ են նաև ձեռական աշխատութեանց և երաժշտութեան ճիւղերը։ Զութակի դասն ստանձնած են երիտասարդ Զութակահարներ, իսայեանի Մ. Բէրբիսս Կարիճեանս և Սիմանեան էֆ։ Գիշերօթիկները կը վայելեն ընտանեկան կատարեալ խնամք և հանգստութիւն։ Վարժարանն ունի նաև իր մասնաւոր բժիշկը, որ յաճախ կ'այցելէ ու ազայոյ առողջութեան վրայ կը հսկէ։ Վարժարանին տպեալ Ցայտագիրը, որ ի մէջ այլոց կը պարունակէ նաև ընդունելութեան պայմանները, փափաքողներուն կը զրկուի։ Աշակերտաց վերամուտը տեղի պիտի ունենայ Օգստ. 25 Բշ. օր, իսկ կանոնաւոր դասաւանդութիւնք պիտի սկսին Սեպտ. 1 Բշ. օր։ Բանակցութեան կամ աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել ի վարժարան առ Տեսչութիւնն, ամէն օր մինչև կէս օր, իսկ կէս օրէ յետոյ ժամը 6էն 10՝ արձակուրդի օրերու մէջ՝ կարելի է դիմել նաև Մեծ Նոր Խան, վերի յարկ, թիւ 55 գրասենեակն ուր նոյն ժամերուն պիտի գտնուի վարժարանին Հիմնադիր-Տեսուչը։

12—1 Ց. Դ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

«Ատանաբոյժ Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ»

Կարդալ Դ. երես

ՍԱԿԱՐԱՆ

ԶԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ԲՕՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ իրիկուն գոյացեալ	34.19½
Ամէնէն բարձր դիրը	34.21
» վար դիրը	34.18

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոյացեալ ֆր.	124.
Երէկուան բարձր դիրը	124.50
» վար »	123.7/8
Քրէտի Ֆոնսիէ էֆիբսիէն	266.
Ռարատի	505.
Լորիում	77.
Պանք Նաս. Կրէս.	424.
Թրամվայի Բամնեթուղթ	6.
Թրանսվալ	110.
Բէժիի պարտաթուղթ Լ. Օ.	374.
Անտաոլ. Երկ. բամնեթ. Ս. Ո.	11.75
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.45

Տանը հինգ օր կեցաւ առանց խորհելու իր վրէժներուն զգալու։ Ժամը 8էն 9 կուգար, կը ծիսէր, բազմոցին վրայ կը պառկէր, կէսօրուան կ'սպասէր, երկանիկ նկատելով ինքզինքը որ գեռ առաւ էր և իրիկուն ըլլալու համար երկայն ժամեր կային։ Կէսօրին ճաշի կ'երթար, յետոյ կը փութար վերադառնալ, մինակ մնալու, Թերէզի ուժգոյն դէմքը ա՛լ չտեսնելու համար։ Կը մարսէր, կը քնանար, մինչև իրիկուն կը տապալուէր։ Իր աշխատանոցը խաղաղութեան վայր մըն էր, ուր ինք չէր դողդղար։ Օր մը կինը փափաք յայտնեց այցելել էրկանը սիրական ապաստարանը։ Լօռան մերժեց, և երբ, հակառակ մերժումին կինը եկաւ դուռը զարնելու, չբացաւ։ Իրիկունը բաւ թէ ամբողջ օրը Լուվրի Թանգարանին մէջ անցուցած էր։ Կը վախնար որ Թերէզ իրեն հետ հոն կը մտնէր Քամիլի ուրուականը։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ 76

ԹԵՐԷԶ ՈԱՔԷՆ

ՀԵՂԻՆԱՆ

ԷՄԻԼ ԶՈԼԱ

Իս.

Իրիկուն մը Լօռան ծանոյց Տիկ. Ռաքէնի և իր կնոջ թէ, հրաժարած էր պաշտօնէն, և 15 օրէն պիտի թողուր գրասենեակը։ Թերէզ անհանգստութեան շարժում մը ըրաւ. երիտասարդը փութաց աւելցնել թէ, փոքր աշխատանոց մը պիտի վարձէր, ուր նկար պիտի չնկար։ Երկար բարակ խօսեցաւ պաշտօնին անտանելիութիւններուն և արհեստին՝ իր առջև բացած լայն հորիզոններուն վրայ։ Թերէզ չրթունքը կծկած՝ չպատասխանեց. երբեք չէր սպասեր որ Լօռան իրմէ պիտի ուզէր այն փոքր հարստութիւնը որ իր աղաւութիւնը կ'ապահովէր։ Երբ ամուսինը հարցումները փութացուց, հաւանութիւնը ստանալու համար, քանի մը չոր պատասխաններ տուաւ, հասկցուցանել մը թէ, եթէ գրասենեակը թողուր ա՛լ բան մը չպիտի շահէր, և ամբողջովին բեռ պիտի ըլլար իրեն։

Մէկ Թերէզ կը խօսէր, Լօռան անոր կը նայէր զառն երեւոյթով մը. կինը վրդովեցաւ և կձկորդը մնաց իր արտասանելիք մերժումը, իր մեղսակցին աչքերուն մէջ սա սպառնական մտածումը կարդաց կարդալ. — «Ամէն բան պիտի ըսեմ, եթէ չհաւանիս»։

Թերէզ սկսաւ թոթովել. այն ատեն Տկ. Ռաքէնն պոռաց թէ, իր ֆիրման տղուն փափաքը շատ արդարացի է և պէտք էր անոր միջոցներ տալ տաղանդի մարդ մը ըլլալու համար։

Բարի կինը կը շփացնէր Լօռանը, ինչպէս շփացուցած էր Քամիլը։ Բոլորովին թուլցած էր երիտասարդին զբաղումներէն։ Լինք անոր կը պակասէր, և միշտ անոր ընծաներուն կը հաճանդէր։

Այսպէս որոշուեցաւ որ արուեստագէտը աշխատանոց մը վարձէր, և 100 ֆր.ի հանէր ըլլալիք գանաղան ծախքերը։ Ընտանիքին եւմատացոյցը սպէս կարգադրուեցաւ։— Խանութին բերած շահը կը բաւէր վճարելու տան և խանութին վարձքը նաև գրեթէ անական օրուան ծախսերուն։ Լօռան իր աշխատանոցին վարձքը և ամսական 100 ֆր.ի ծախքը պիտի առնէր երկու հազար և քանի մը հարիւր ֆր.ի հասոյթէն. այս հասոյթէն մնացած մասը հաստակ պէտքերու պիտի գործածուէր։ Այսպէս, ձեռք չպիտի գպէր դրամագլուխին։ Թերէզ հանդարտեցաւ քիչ մը։ Խորհուրդ տուաւ ամուսինին, երբեք չվատնել իրեն յատկացուած գումարը։ Սակիզ զատ, կինը ինքներէն կ'ըսէր թէ, Լօռան չէր կրնար վերցնել 40 հազար ֆր.ը, առանց իր ստորագրութիւնը ունենալու, և հիմակուց միտքը կը դնէր չստորագրել ոչ մէկ թուղթ։

Յաջորդ օրէն սկսեալ, Լօռան, Մադարին փողոցին վարէը փոքր աշխատանոց մը վարձեց, որուն աչք ունէր ամիսէ մը ի վեր։ Զէր ուզեր թողուլ պաշտօնը, առանց ապաստանարան մը ունենալու, իր ամբողջ օրը Թերէզէն հեռու հանդարտօրէն անցընելու համար։ 15 օրուան մէջ հրաժեշտ տուաւ ընկերակցներուն, կրկին անոր մեկնումէն ապշեցան։

Վերջապէս նկարիչը հաստատուեցաւ իր աշխատանոցին մէջ։ Այս աշխատանոցը տեսակ մը քառակուսի մինչ նայարկ էր, 5-6 մէթր երկայնքով ու լայնքով. առաստաղը մէկ տեղէն կը ծռէր սեպ հանումով մը, որուն վրայ ծակուած լայն պատուհանէն ճերմակ և ծանր լոյս մը կը թափէր տախտակամածին և սեւ պատերուն վրայ։ Փողոցին աղմուկները մինչև այդ բարձրութիւնը չէին հասներ։ Լօռա, ադատ և վրաչէն դէպի երկինք նայող այս սենեակը ծակի մը կը նմանէր, զոր կաւի մէջ փորուած մառանի մը։ Լօռան գնահատեց այս մառանը՝ դէշ ադէկ։ Ցարդը եղած աթոռներ բերաւ հոն, սեղան մը զոր պատին կրթնցուց, որպէս զի դնտին չտապալի, խոհանոցի հին դարան մը, իր երանդատուփը և նախկին նկատակալը։ Այդ տեղին բոլոր պերճանքը եղաւ լայն բազմոց մը, զոր 30 ֆր.ի գնած էր հնավաճառէ մը։

Տանը հինգ օր կեցաւ առանց խորհելու իր վրէժներուն զգալու։ Ժամը 8էն 9 կուգար, կը ծիսէր, բազմոցին վրայ կը պառկէր, կէսօրուան կ'սպասէր, երկանիկ նկատելով ինքզինքը որ գեռ առաւ էր և իրիկուն ըլլալու համար երկայն ժամեր կային։ Կէսօրին ճաշի կ'երթար, յետոյ կը փութար վերադառնալ, մինակ մնալու, Թերէզի ուժգոյն դէմքը ա՛լ չտեսնելու համար։ Կը մարսէր, կը քնանար, մինչև իրիկուն կը տապալուէր։ Իր աշխատանոցը խաղաղութեան վայր մըն էր, ուր ինք չէր դողդղար։ Օր մը կինը փափաք յայտնեց այցելել էրկանը սիրական ապաստարանը։ Լօռան մերժեց, և երբ, հակառակ մերժումին կինը եկաւ դուռը զարնելու, չբացաւ։ Իրիկունը բաւ թէ ամբողջ օրը Լուվրի Թանգարանին մէջ անցուցած էր։ Կը վախնար որ Թերէզ իրեն հետ հոն կը մտնէր Քամիլի ուրուականը։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ 109

ՎԱՅՐԵՆԻՆԵՐՈՒ ՆԱՀՅՊԵՏԸ

Ա. Ի. Պ

ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱՄՆԵՐՈՒ

65.

Ա.ՆԻԱՆՈՅ պատcտօն մը

Տօն Թատէօ փոխանակ քանի մը վայրկեան հանգիստ առնելու այն յոգնութիւններէն որ քանի մը օրէն ի վեր զինքը իրապէս նեղած էին, երբ որ առանձին մնաց նստաւ սեղանի մը առջեւ և սկսաւ հրամաններու տեղափ մը գրկել հոս հոն։

Եւանդուն հոգիները այսպէս են, աշխատութիւնն է որ զիրենք կը հանգչեցնէ։

Տօն Թատէօ քնապղաբար կ'զգար թէ եկէք թոյլ գտնուէր, իրմէ պիտի պակսէին այն կարողութիւնները որոնք անհրաժեշտ էին ձեռնարկուած պաշարը տանելու համար։

Քանի մը ժամեր անցան այսպէս։

Առտուն բաւական առաջացած էր։

Տօն Թատէօ ոտքի ելաւ և սկսաւ մեծ քայլերով քալել սրահին մէջ։ Այս վայրկենիս դուռը բացուեցաւ և Տօն Ռամոն Սանտիաս երեւցաւ։

Տօն Ռամոն տրուական մը դարձած էր, այնքան ժամերն էր իր դէմքը և այնքան ազեղ երեւոյթ մը ունէին իր դիմագիծերը։

Այժմեաւոր մարդը որուն բոլոր կեանքը չարունական բաղդատութիւն մը եղած էր, և որ երբէք չէր զգացած փառասիրութեան զգացում մը, խաբուած էր Պիւսթամէնթէ զօրավարէն։ Այսպէս, ամիսէ մը ի վեր, իր կեանքը դժոխք մը եղած էր։ Դէմքը նիհարցած, տխուր, կմախք մը դարձած էր կարծես, և երբ պատասխանելու հայելի նայէր, ինքզինքէն կը սոսկար պարզապէս, և ինքզինքին կը հարցնէր թէ ի՞նչ պիտի ըլլայն իր ընտանիքն ու բարեկամները երբ տեսնէին զինք այս վիճակին մէջ, քանի որ դեռ ամիս մը առաջ, այնքան գէր և այնքան գեղեցիկ բաժնուած էր անոնցմէ։

Տօն Թատէօ երկար նայուածք մը նետեց նորեկին վրայ, չը կրցաւ զսպել գթութեան ակնարկ մը ի տես այն փոփոխութիւններուն զոր վիշը ածգործ էր անոր անձին մէջ։

Ռամոն զինքը բարեւեց խոնարհաբար։

Տօն Թատէօ բարեւը առաւ և ասաց մը ցուցուց անոր։

—Ի՞նչ ուրեմն, Տօն Ռամոն ըսաւ բարեկամական ձայնով մը, դուք տակաւին մնացիք, այնպէս չէ՞։

—Տակաւին այո, Տէր, պատասխանեց Ռամոն։

—Վալտիվիա ըլլալ կ'ուզէք։

—Օհ, ոչ, յարեց Ռամոն, ընդհակառակը, բայց, քիչ մը ատենէ ի վեր, խաղալիք եղած եմ այնքան սոսկալի դէպքերու որ հակառակ ինծի, միշտ կը դողդղամ որ դժբախտութիւն մը պիտի պատահի։

—Ապահով եղիք, Տօն Ռամոն, քաջ ապահովութեան մէջ էք, գոնէ այս պահուս՝ աւելցուց Տօն Թատէօ։

Այս խօսքը քիչ մը մտածել տուաւ Ռամոնին։

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք Տօն Թատէօ։

—Ըսել կ'ուզեմ թէ քան մը չկայ վախնալու բայց, գիտէք արդէն թէ պատերազմի բաղդերը չեն գիտցուիր։

—Այո, գիտեմ արդէն, միայն մէկ բաղձանք մը ունիմ։

—Մրն է։

—Ընտանիքիս միանալու բաղձանքը։

Օհ, եթէ Աստուած թոյլ տայ ինձ անգամ մըն ալ տեսնալ Սանթիակոի չրջակայքերը ունեցած իմ սիրուն բնակարանս, կ'երդնում, յանուն աշխարհիս էն նուիրական բանին, որ պիտի տամ իմ հրաժարականս և հեռու կընտրեմ խնդիրներէ, պիտի երջանիկ ապրիմ իմ ընտանիքիս ծոցը, աւելի արժանաւորներուն ձգելով իմ պաշտօնս։

—Այս բաղձանքը ոչինչ ունի իր մէջ չափազանցուած, Տօն Ռամոն, պատասխանեց Տօն Թատէօ լուրջ չեշտով մը, որ չը գիտցաւ թէ ինչ պատճառով դողդղացուց Տօն Ռամոնը, իմ մասիս, պիտի կատարել տամ զայն։ Արդէն բաւական տեսն է որ պէտք եղած կերպով աշխատած էք, կրնաք հանգչիլ ուրեմն։

—Ես արդէն քաղաքական պատերազմներու մէջ գտնուող մարդ չեմ, ես անոնցմէ եմ որոնք առանձնութեան մէջ կրնան աղէկ մը ապրիլ, ճիշդ այս պատճառաւ է որ անա ուրախութեամբ կը թողում այս կինճառտ գործը ուրիշներուն, քանի որ ես այս գործին համար չեմ ստեղծուած։

—Սակայն դուք միշտ այսպէս խորհած չէք։

—Աւաղ, տէր, անա՛ պատճառը իմ բոլոր դառնութիւններուս, արիւն արցունք կուլամ երբ կը խորհիմ թէ այս վիճակին հասած եմ։

—Բայց, յարեց Տօն Թատէօ, ինչ որ կորսնցուցած էք, կրնամ ձեզի մատուցանել։

—Օհ, խօսեցէք, խօսեցէք, և ինչ որ պէտք է ընել ասոր համար...

—Մինչեւ իսկ վերադառնալ Օթաղներուն մէջ, այնպէս չէ՞, յարեց Տօն Թատէօ։

Ռամոն դողդղաց, իր դէմքը աւելի ժժգունեցաւ և դողդղացող ձայնով մը, պոռաց։

—Օհ, աւելի աղէկ է ինծի հազար անգամ մեռնիլ քան գտնուիլ այս անհաւատ և անօրէն բարբարոսներու ձեռքին մէջ։

—Բայց իմ գիտցածս անոնցմէ այնքան դանգատելիք բան չունիք։

—Իրաւ է, անձնապէս դարձ չունիմ, բայց...

—Ինչ որ է, ընդմիջեց տօն Թատէօ, ասա թէ ինչ կ'սպասես ձեզմէ, մտիք ըրէք։

—Շատ աղէկ, տէր, պատասխանեց Ռամոն զլուխը խոնարհեցնելով։

Տօն Կռէկօռիօ ներս մտաւ։

(Շարունակելի)

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ԳՈՒԵՀ

ԱՅՆԹԱՊ

Գոլէճիս 28երորդ տարեշրջանը պիտի սկսի Սեպտեմբերի 9ին (Ն. Տ.) չորեքշաբթի։ Հոն կ'աստրուի Քրիստոնէական ուսմունք, Ինական Դիտութիւնք, Ուսողութիւն, Փիլիսոփայութիւն, Պատմութիւն, Բաղաքական Տնտեսութիւն և Տոմարակալութիւն, Տաճկերէն, Հայերէն, Անգլիերէն, Ֆրանսերէն, Կտակարանի Յունարէն, Երաժշտութիւն, Ձարտասանութիւն և առնեանական վարժութիւն, Մարմնամարզ և Հրեթիզական է Գոլէճի համար 3, Նախապատրաստական ճիւղին համար 2 օսմ. ոսկի։ Դիւրութիւններ կը վճարեն 7 օսմ. ոսկի աւելի։ Ուրիշ տեղեկութիւններուն համար գրել

Մր. Մէրիվ

4 Տնօրէն Կ. Թ. Դոյէմի, Այնթապ

ՏՕՔԹ. ԲԷԲՕ ԱՔՇԻՕԹԷ

Մ. Ս. Ն. Ա. Գ. Է. Տ

ԶՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

որ վերջերս Եւրոպա գացած էր վերադարձած ըլլալով ըստ առաջնոյն հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէն ետք, Բերա, Զ. Թաղապետական պաշտօնարանին դէմը, Քաղաքիսթան փողոց, թիւ 20 առնը։ 3—1

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ա.ՏԱԲԱԶԱՐ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը պիտի սկսի Սեպտ. 9ին (Ն. Տ.) Զորեքշաբթի։ Գիշերօթիկներուն տարեթաղանն է 12 Օսմ. ոսկի, որուն կէսը պէտք է վճարել Սեպտ.ի սկիզբը, միւս կէսը Յունուարի մէջ։ Դաշնակի դաս առնողները 3՝ իսկ երգեհոնի դաս առնողները 1½ ոսկի աւելի կը վճարեն։

Կէս ամսակով Ամաբազարուղեւորելու նպատակով ուրիշ գիւրութեանց համար՝ կարելի է որ վարժարանին գիշերթիկ աշակերտները, ինչպէս նաև յառաջիկայ տարեշրջանին նոյն վարժարանին աշակերտել փափաքող Օրիորդները, իրենց անունները գրեն՝ և կամ անձամբ կամ իրենց պաշտպանին միջոցով ներկայանան Մր. Ռ. Ռ. Փիթի, թիւ 5, Ամերիկեան խան, Կ. Պոլիս, մինչեւ Սեպտ. 4. (Ն. Տ.)։

Վարժարանին յայտագիրը ուղղուելու ձրի կը գրկուի։ Ուրիշ տեղեկութեանց համար գրել Տօքթ. Ս. Է. Գ. Դավիթեանի, Աշենապետ Ինամակալութեան, Ամարաբար։ 6—12

ՄԷՀԲԱՐԷ

ՀԱԳՔԸ ԵՒ ՆԱՁՄԻ

Եէնի ճամի հրապարակը Օսմանեան Նամակատան կից եղող սոյն վաճառատունը որա տնօրինութիւնը ստանձնած ենք, ինչպէս որ մինչեւ հիմա ծախուած ապրանքներուն թէ՛ Ներքուստեան և թէ ժամանակեան մասին պատուաբաժն յանձնարարներուն վստահութիւնը գրաւած է, այս անգամ յանձնարարները աւելի գոհացնելու համար Եւրոպայի առաջնակարգ ֆապրիգաներէն զանազան տեսակ ապրանքներ բերել տուած ենք, որուն գլխաւորներն են արանց և կանանց համար մետաքս հովանոցներ, մետաքս գիլտէքոս և բուրդ ամէն տեսակ գանէլաներ և գուլպաներ, մետաքս և գիպան թաշկինակներ, զէֆիր և գիպան շապիկներ, գիպան օձիք և թեւնոցներ, գրաւատ և բարգիւմբրի ճոխ տեսակ, գոնսոլի վրայ գործածուելու համար շքեղ լամպաներ եւն. եւն., որոնք անմրցելի գիներով կը ծախուին։ Այս տեսակ արդուզարդի վերաբերեալ ապրանքներու պէտք ունեցող պատուարժան հասարակութեան կը յանձնարարենք որ, եթէ ճաշակաւոր, առկուն և ժամն ապրանքներ առնել կ'ուզեն, ուրիշ տեղ երթալէ առաջ թող այցելեն մեր վաճառատունը անձամբ հաստատուելու համար մեր ամբողջ բաժնները։

ՎԻՐՋԻՆ ԳԻՒՆ

14—20

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Ա. Ց Ա. Մ Ն Ա Բ Ո Ճ Ժ

ԽԱՉԻԿ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

Պանեկ Գաբու, պօղոչանիին դիմացը «Սամպոլ» լոգանքային վրայ, թիւ 6—7 սենեակները։

Կը դարմանէ ամէնէն նորագոյն միջոցներով ակռայի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, կը շինէ բնականէն բնաստարբերութիւն չունեցող ակռաներ ոսկիի, բլաթինի և գաուչուքի վրայ։ Կոտրած ակռաներու վրայ ոսկի պսակներ կ'անցընէ, հասուչ ակռաներուն արմատները առանց քաշելու՝ վրան կը զետեղէ վիտալը առանց քիմքի, բնականին յայտ և նման ատուհասական հատատաուն ակռաներ, դիւրամատչելի և խիստ գոհացուցիչ պայմաններով։

Առաւօտ և երեկոյ հիւանդ կ'ընդունի իր բնակարանը ի Կէտիք փաշա, բաղնիքին դրան կարգը թիւ 75։ 5

ԴԱՍԱՏՈՒ Կ'ՈՒԶՈՒՄ

Տիվրիկի Ս. Ներսէսեան վարժարանին համար կ'ուզուի Տնօրէն-դասատու մը որ լաւ գիտնայ հայերէն և օսմաներէն լեզուները։ Փափաքողները դիմեցուեն Դշ. օրերը Մեծ Նոր Խան, վերի յարկ, թիւ 14, Տիվրիկի Ազգ. կառուցոց Հոգաբարձութեան գրասենեակը ժամը 7—8։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

Գերա, Սու-Թէրազի Փողոց, թիւ 4 (Թոզաթլեան սրճարանի դիմացի փողոցին մէջ)։

ԿԸ ԴԱՌՄԱՆԷ ամէն տեսակ ակռայի և լնտի հիւանդութիւնները, փոխած ակռաներու ամենասասիկ ցաւերը վարկենապէս կատարելով քիչ ատենուան մէջ հատատաուն կերպով կը լեցնէ ոռոգ ակռաներու նման մինչեւ լեզիը գործածելու պայմանաւ։

ԲՈԼՈՐՎԻՆ ՆՈՐ ՄԵԹՈՏՈՎ ոսկի, բլաթինի և գաուչուքի վրայ։ Ուշադրաւոր է դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ՝ լար և նման բնականին։

ԸՍՏ ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՆ՝ փոխած է կոտրած ակռաներու արմատները առանց հանելու կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ կը զետեղէ ամենոյ վրայ առանց քիմքի ակռաներ և ոսկիէ գրաւաններ։

Շատ փոխած ակռաներ և լինտերաբանէ ստացուած արմատները կը հանուին ԱՌԱՆՑ ՑԱՒԻ։

Հիւանդ կ'ընդունի առեւ or ժամը 9ից 5 (Ը. Ե.), Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

ԾԱՆ.— Ասկէ առաջ գտնուած տունս ուրիշի մը կողմէ վարձուած ըլլալով, չվոխութեանց տեղի չտրուելու համար հրապարակս կ'աղդարարեմ թէ, դարմանատուն բոլորովին ՍՈՒ ԹԻՐԱՋԻ ՓՈՂՈՑ փոխադրուած է և հրապարակի վրայ ուրիշ մասնաճիւղ չունի։

ՆՈՐ ԴԱՍ, ՆՈՐ ՄԼԻԹՈՑ

ԴԱՇՆԱԿԻ, ԵՒ ՈՒՐԻՇ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՐԻՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՈՒԱԳԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

Բերա, Բանկալթի, Մէհրքեար Հարպիէի դիմաց, Գայա փողոց, Թիւ 53.

ՕՐ. Ս. ԹՈՒԼԱՊԵԱՆՑԱԵԱՆ, մասնագէտ դաշնակի և ուրիշ նուագարաններու, վկայեալ Բարիզի է՛ն վարպետ դաշնակահարներէն՝ և արդէն ծանօթ իր հեղինակութիւններով, պատրաստ է և յօժար դասախօսել, թէ՛ դաշնակի և թէ ուրիշ ո և է նուագարանի վրայէն դիւրամատչելի վերջին մեթոտով, ըլլայ Արևելեան, ըլլայ Եւրոպական։

Իրեն աշակերտել փափաքողներու կը խոստանայ քիչ ժամանակուան մէջ առաջ տանիլ իր հնարած բոլորովին նոր սիստէմովը։ Եւ արդէն տարիներէ ի վեր տանձնած այս մէթոտով հասցուցած է աշակերտներ՝ որոնք թէ՛ իրեն և թէ արուեստին պատիւ կը բերին։

Երկուշաբթի և Ուրբաթ առաւօտեան ժամը 1էն մինչեւ 6՝ իր տունը աշակերտներ կ'ընդունի, Շաբաթ օրերը ժամը 8—11 Սկիզբար Իճառիէ, Սեղբոս փողոց, թիւ 14 տան մէջ։ իսկ Զորեքշաբթի օր ժամը 1—6 Գալիս, Գաղրկա, Համամ փողոց թիւ 9 տան մէջ։

ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ա. ՀԱՅՐԻՊԵԱՆ

Տարական երկու կարգերու

Մինչեւ այսօր հրատարակուած աշխարհագրութեան դասագրքերէն մեծ մասով տարբեր ուղղութեամբ յօրինուած և հետաքրքրական ու չտեսնուած ընթերցումներով համեմուած այս գրքոյկը կը յուսացուի թէ աշակերտներուն սիրելի դառնայ։

Գին 3½ ղրուշ, % 20 զեղչ

Կեդրոնատեղին՝ Մեծ Շուկայ, Սրբա Օտալար խան թիւ 26, Փորագրիչ Գրիգոր Մօսկանցի սենեակը։ 10—3

Տեր եւ Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ

ՏՕՔԹՈՐ ՖԻՆՃԱՆՃԵԱՆ

Կը դարմանէ ներքին հիւանդութիւնները, ինչպէս թոքի, լեարդի, սրտի և ղղային տկարութիւնք։ Իր բազմամեայ փորձառութեամբ մասնագէտ հանդիսացած է կանացի պէս պէս հիւանդութիւնց, ի մէջ այլոց «Փրանսական ախտ»ի և յարակից պարագաներուն զորս կը դարմանէ բժշկութեան նորագիւտ դրութիւններով։

Կը գտնուի երկուշաբթի, հինգշաբթի և ուրբաթ օրերը, ցերեկէն վերջ, Պահէք Գարու, հանրածանօթ Թիւլպէնտեան էֆ. ի Իրի ԳԱԲՈՒԼՈՒԻ դեղարանը։

Ուրբաթ օրերը ձրի կը դարմանէ։

ԳՐԱՎԱՐԺՈՒԹԵԱՆ ՏԵՏՐԱԿ

Մ. Ա. ՏԷՕՔՄԷՆԵԱՆ

Գեղագիր Տէօքմէնեան Միհրան էֆ.ի սոյն գրավարժութեան տետրերը քանիցս սպառած ըլլալով, այս անգամ Ա. Բ. և Գ. տետրերուն մէջ փոփոխութիւններ ալ ընելով հրապարակ եկած է և փոխանակ 20 փարայի հասը 10 փարայի կը ծախուի։

Կեդրոնատեղին է Մմմիայն Սէրվիչէն էֆ.ի տպարանը Սուլթան Համամ. շատ գնողներու համար զեղչագոյնէ զեղչ։

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԶՈՒՐ

ՃԱԲՕՆ ՄԻՐԱՆՕ

ՄԱՐԲԱ ՍԻՐԱՄԱՐԳ

Հայթայիրէ Ճաբօնի Արհայական Գալատին

Ոսկի Շքաղրամ ընդունած է Բարիզի 1900ի Արուեստասիրդէսէն։ Մեղանի համար հանքային բոլոր ջուրերէն ամէնէն ընտիրը և դիւրամարսը։ Երբէք ստամոքսի ցաւ չի պատճառեր երբ գործածուի այս հանքային ջուրը ճաշի առեն թէ՛ առաւօտ և թէ իրիկուն։ Անգամ մը առնող գործածողները անմիջապէս նորէն կը փութան առիթէն օգուտ քաղել և նորէն գնել։

ՄԻԿ ՇԻՇԸ Ց ԴՈԼԱՐԱՆ

(Մեծաքանակ գնումներու համար զեղչ կարելի է ընել։)

Կեդրոնատեղին է Բերա Մեծ Փողոց, թիւ 186, Ճարտարական Մթերանոց Ռ. ՆԱՒՐԱՄԱՐԱ ԵՒ ԸՆԿ.։ Նոյն մթերանոցին մէջ կը գտնուի նաև ճարտարական մեռաքսէ և բամպակէ ապրանքներու մեծ հաւաքածու մը, ինչպէս նաև ուրիշ ապրանքներ։ 9—16

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՊԱԼՔԱՆ ՊԱՆԻՐԸ

ԲՐԻՍԿԻՒԼԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՆ

Կ. Պոլսոյ, Իզմէնտէրի, և Իզմիրի հրապարակներուն վրայ շատ յարգի է Սելանիկի Բիւսկիւլեան եղբայրներուն շինած Պալքանի խաչէր պանիրը։

Պանիրի առեւտուրով զբաղողները կրնան դիմել Սելանիկ Բիւսկիւլեան եղբարց հասցէին։ Մինչեւ մէկ ակէկ և աւելի յանձնարարութիւն կ'ընդունուի, փոխարէն rեվալցo քաշելով։ Մէկ երկու անգամ ծանօթանալէ վերջ, սպառման համեմատ, կարելի է հաkտի ընել։ Ապրանքի մատքան է PF, ածան և համեղ։

Պոլիս, կեդրոնատեղին է Պալըք Բազար, Սթէֆան Բալլոն օղլու և Ընկ։

Դիմեցէք եւ զոհ պիտի մնամ

ՏՕՔԹԷՕՐ

ՎԱԼԱՆԹԷՆ ՆԱԼԲԱՍ

ԲԱՐԻՍ ՄԷԹԷԼՊԸ ԹՐՊԻՃԷՍԻՆՏԷՆ

ՑԻԳԱՕՄԱԼԸ

Տօքթէօրը մուսիւլէյ հէր կիւն Պէլ Օղուտտա, Քիւչեք Բարմագ Գարու պիր նօմէրօլը մուսիւլէնիսանսէ է էօյլէնտէն սօնրա Ալաֆր. 1ան գէ գաապար խանթէկեանը գալուլ իսէր։

ՆՊԱՍՏԻՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ա.ՌԱՋԻՆ ԳԻՐՔ

ԳԱԼԻԵՐԻՆԷ Ի ՀԱՅ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ի ՊԷՏՍ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

Յօրինեց՝ Դ. Ֆ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Դ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Այս դասագիրքը՝ որուն մեր վարժարաններուն մէջ գտած ջերմ ընդունելութեան ապացոյցը եղած է Նպաստդերու տպագրութիւններուն քիչ ժամանակի մէջ սպառիլը և շատոնց ի վեր երրորդին անհամբեր սպասուիլը, այս անգամ վերստին տպագրութեամբ ի լոյս կուգայ։ Մէթոտը, որով աշակերտին ներկայացուած են թարգմանութիւնք հատուածները, կը դիւրացնէ առաջին դժուարութիւնները՝ իւրաքանչիւր ընթերցուածի հետ տալով նաև բառերու նշանակութիւնները, ոճերու բացատրութիւնները և դժուարին մասերու թարգմանութիւնները։ Ընդարձակութեան և դժուարութեան համեմատ առանձնաբերուած են կատրներ, ու զբաղոյկին վերջը փոքրիկ բառարան մը դրուած է վերջին մասին ծառայելու համար։ Առաջին մասերու մէջ դրուած է նաև բառերու արտասանութիւնը։

Այս դասագիրքը՝ նոր տպագրութեան առաջարանին մէջ ցոյց տրուած եղանակին հետեւողութեամբ գործածուելով, կրնայ շատ օգտակար գործիք մը դառնալ ուսուցչաց և ուսանողաց ձեռքին մէջ։

Գրքին բոլոր իրաւունքը Պատ. Հեղինակին կողմէն վերանձնաբար նուիրուած է Նպաստից Յանձնաժողովոյ անունին։

Գինը զեղչուած է 3 ղրշ.։

Վարժարաններու գոհացուցիչ զեղչ կը տրուի։

Կեդրոնատեղիին է՝ Ա. ՊԻՊԼՈՒՃԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ, Կ. Պոլիս, Պապը Ալի Ճաստեսի, Թիւ 12 4—10

ԵՐԱԺՇՏԱՍԷՐՆԵՐՈՒՆ

ԶՈՒԹԱԿԻ ԴԱՍ

ԱՀԱՐՈՆ ԷՖ. ՄՍԼԵԱՆ

Զուլթակի ծանօթ և տաղանդաւոր վարպետը որ իր բնակարանը Սկիւտար հաստատած է դիւրութիւն մը տալու համար Մազրիգիւղի իր բազմաթիւ աշակերտներուն և աշակերտուհիներուն, կը ծանուցանէ թէ, հինգշաբթի կէս օրէն մինչեւ ուրբաթ իրիկուն Մազրիգիւղ կը գտնուի։

Իր մասին տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Սդամպոլ Ճառտէսի, Սատիան էֆ. Թէրզեանի կեդրոնական դեղարանը։

Երաժշտասէրներուն համար ասիկայ յարմար առիթ մըն է օգտուելու երիտասարդ նուագահարին գնահատուած կարողութիւններէն։

ՏՔԴ. Ց. ՍԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ ՄԱՐԴԻՆ. ԴԱՂԴԻԱԿԱՆ ԱՖՏԻ, ԱՑՐԵՐՈՒՄ ԵՒ ՀԻՆԵՐՈՒՄ ԾՆՆԴԿԱՆ ԴԱՐԾԱՆԱՆՆԵՐՈՒՄ ԵՒ ԵՒՆ. ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Ցիչեալ բժիշկը, որ 15 տարի չաբանակ պաշտօնավարած է Գալաթէմուխի նահանգին հիւանդանոցներուն մէջ ուր վերադարձեալ հիւանդութիւնները այնչափ տարածուած են, և որ 5 տարիի չափ ալ Եւրոպայի այդ հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած, և գործնական փորձեր ըրած է և այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավերջին մեթոդներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա Պէյօղլը Բարմագ գարու թիւ 10 տունը, և կէս օրէն մինչեւ ժամը 11 կը գտնուի Պոլիս, Պաղչէ գափու պահականոցին դիմացը, Քիւչիւքեան դեղարանը, ուր կը գործածէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որոյափ ալ հինցած լլան տանջք։ Ուրբաթ օրերը Գրիգորեան կը դարմանէ աղքատները։ 100—71

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԷՐՃԱՑԻ

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՑԱՃԱԽՈՐԴԱՑ

ԴԻՒՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՀԱՐԷԼԵՆՆԵՐ ՈՒՆԵՆԱՆ

ԴԻՄԵՑԷՔ

Պոլիս Ոսկեղաց Շուկայ Մեծ Փողոց, թիւ 13

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի եւրոպական ճաշակով պատրաստած գոհարեղէններ, ամէնքն ալ առաջնակարգ ըլլալու պայմանով։

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատան գիները անմրցելի են։

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի արծաթեղէն ապրանքներ։

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի ժամացոյցներ և արծաթեայ գաւազաններ։

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Հարիւրին 20 կանխիկ, մնացեալին համար չորքամեայ հարիւրին 5 վճարում

ԿԱՆԽԻԿ ԳՆՈՂԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 5 ԶԵՂՉ

Գործածուած գոհարեղէնները եթէ վնասուած չեն % 10 զեղչով եւ կ'առնուին իսկ ապառիկ գնողներէն % 15 զեղչով եւ կ'առնուին։

ԱԹԱԱՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1905ԻՆ

ԺՕՐԺ Գ. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՕՐՈՎ

	Անգլ. ոսկի
Դրամագլուխ.—	3,437,000
Արկածելոց վճարուած.—	15,000,000

Այս ընկերութիւնը յանձնարարելի է իր գործառնութեանց ընդարձակութեան և վճարումներուն կանոնաւորութեան համար։

ԶԱ ՍԻՓԻՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Փոխադրութեան ճիւղ

Դրամագլուխ	5,000,000 ֆր.
Պահեստի դրամագլուխ	1,000,000 »

Ապահովագրութիւն Մոմի, Ցամաքի և Դեսի ճամբորդութեանց Շոգենաւով Առաքաստանուով, Բեռնանաւով և Երկաթուղիով։ Դիւրամատչելի պայմաններ և առակագիներ։

ԶՈՒՅԻՑԵՐԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԿԱՅԻ ԴԻՄ

Վէնքէրթիւրի մէջ հիմնուած

Այս Ընկերութիւնը յանձնարարելի է իր շատ դիւրամատչելի պայմաններով տարկանոներու մասին։

Գրասենեակ Պոլիս, Թոմսրն խան, թիւ 11

Դեր - Գործակալ Ընդհ. Գործակալ

ՆԻՇԱՆ ԱՇՏԻՒՐԵՑԵԱՆ ԱՇՏԻՒ ՆԱՔԻՒԼ

Ա՛ԽԱՆԻՕԹ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՆ

1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍԱԻՍ ԻՏԻԼՄԻՇ

Բարիսէ Բլաս Վանտոմտա, 9 Նամէրոլու տարիէի խուսուսի։

ՀԱՐՈՒԹ ՇԻՐԱԿԻՆԵՐ

Սէրմանէ վէ իխթիսաթ 107,000,000 ֆր.
Սէնէնին մագազուզաթը 21,000,000 »
Էսաէնէն զիեան 252,000,000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին զրյմէթի 19,000,000 »

ԶՕՄԻՐ ՍՏՐԱՆԳԻ

Սէրմանէ վէ իխթիսաթ 153,000,000 ֆր.
1900 մագազուզաթը 17,000,000 »
Էսաէնէն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը էսմիր 260,000,000 »

L'UNION DE PARIS 1828

ՊՈՒՇԵՐԲԷԹ զանէէթ միւսթա՛ջ էրբաթ իլէ Թիւրքիաստա սիկուրթա գոյտիսէր էՕՄԻՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւխթէլիֆ սուրէթաէ վէ խուսուսի էվվէլ

ֆիեաթլը էսմիր սիկուրթա իսէր։

ՇԻՐԲԷԹԻՆ ՊԱՆԴԱՍԸ «Պանգ Օթթօման» օլուշ, Սթանպոլ Ամանսը տախի Սթանպոլտա Սուլթան Համամնատա Գաթրրոը Օղլու բասմաջիլտա արր։

Սեփականատէր Ա. Ֆ. Մ. Ս. Ն. Ա. Գ. Է. Տ

Գլխաւոր Խմբագիր Գ. Ֆ. Մ. Ս. Ն. Ա. Գ. Է. Տ

ԱՍԱՐ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

Ա Տ Ա Մ Ն Ա Բ Ո Ճ

Գալաթա, Գալաթա Գարագոլ Գեհրիսի

Գրաւական Գրամագլուխ 100 փարայ։

2. Բնական և բարգաական և Ռուսական Ս. Լեզուներ. Մէջերկրեայ Հարաւային Ամերիկայի Դարձերի Հարիւրաւոր Գրքերու համար։ Գին 100 փարայ։

3.— Բնական, փաղաքական և Տիեզերական Աշխարհագրութիւն։ Բարձր. Դարձերի Հարիւրաւոր Գրքերու համար։ Գին 6 ղրուշ։

Ուսումն. Գործիքներ Կրթական Ծրագրեր և մանկավարժական նոր գործիքներ ու դիւրաշարժ մեքենաներով պատրաստուած սոյն դարուս գիտութիւնքը ընդհանուր գեղեցիկ արուեստներու արտադրանքներ են, կը գտնուին բոլոր գրավաճառաց և հեղինակին գրասենեակը։ Հարցանել դիմելով։ 5—3